శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము

(లేక శ్రీరామకృష్ణ జీవిత చరిత్ర)

అనువాదకులు :

కీ. శే. వెదురుమూడి కృష్ణరావుపంతులుగారు, బి. ఏ; శ్రీ కందుకూరు మల్లికార్జునంగారు, బి. ఏ.

ప్రశస్తమైన వస్తువు, అకలంకమైన జీవితము, లోకోత్తరమైన సందేశము. దేహమును పులకరింపజేయు ఆధ్యాత్మికానుభవములు—శైలి సరళము, మధురము. భాష నిర్దుష్టము.—సర్వవిధముల నమూల్యమైన గ్రంథరాజము.

—శ్రీ పా. వే. రాజమన్నారుగారు, గౌ॥ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, మద్రాసు.

* * * ఈ గ్రంథము విషయానురూపమై సుబోధమైన శైలిలో రచింపబడినదనుటకు ఎట్టి సందియమును లేదు. * * *

—శ్రీ పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు.

* * * ఆధునిక కాలములో వెలువడిన కొలది మహాగ్రంథములలో, అన్నివిధముల నిది యొకటి. * * *

—శ్రీ రాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణశర్మగారు.

526 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 5/-

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నింతకు పూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాముల వారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

438 పుటలు (అష్టమ ముద్రణము) వెల : { సాదా ప్రతి రూ. 3-50 / అట్ట బైండు రూ. 4/- }

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

(మూడవ కూర్పు)

రచయిత : శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును... చదువవలసిన గ్రంథ మిది... అమృతకలశము!... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి... తియ్యని తెలుగు... పాలవంటి శైలి... —ఆంధ్రప్రభ

246 పుటలు వెల : రూ. 2/-

అడ్రెసు : మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౦   ౧౯౬౩, ఆగస్టు; శోభకృత్తు - శ్రావణము   సంచిక ౨

విషయసూచిక

శ్రీ రామకృష్ణ మఠ ప్రచురణములు

740 పుటలు శ్రీరామకృష్ణ సూక్తి సుధ (తొలికూర్పు) రూ. 7/50

496 పుటలు శ్రీ రామకృష్ణ లీలామృతము (ద్వితీయ ముద్రణము) రూ. 5/-

144 పుటలు శ్రీ శారదాదేవి రూ. 1-25

312 పుటలు శ్రీ శారదా ప్రసంగములు రూ. 3-00

540 పుటలు శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము) రూ. 3-50

432 పుటలు (సాదా) రూ. 3-50 శ్రీవివేకానంద జీవితచరిత్ర (అట్టబైండు) రూ. 4/-

564 పుటలు స్వామి - శిష్య సంవాదములు (ప్రథమ ముద్రణము) రూ. 5/-

330; 324 పుటలు సందేశతరంగిణి - 2 భాగములు (ఒక్కొక్క-భాగము) రూ. 3/-

402 పుటలు పారమార్థిక సంభాషణలు రూ. 3/-

శ్రీమద్భగవద్గీత ... 4 00
బ్రహ్మానంద బోధనలు ... 3 50
జ్ఞానయోగము 4 00 రాజయోగము 2 50
కర్మయోగము 1 50 భక్తియోగము 1 50
నారద భక్తి సూత్రములు ... 3/-
పరతత్త్వప్రసంగము ... 2/-
శ్రీ నాగమహాశయుని జీవితచరిత్ర ... 1 25
ప్రబోధరత్నాకరము ... 2 25
శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర ... 2/-
దేవీమాహాత్మ్యము ... 2/-
వివేకానందలేఖావళి (మొదటిభాగము) 1 50
వివేకానందలేఖావళి (రెండవభాగము) 1 75
శ్రీరామకృష్ణోపనిషత్తు ... 1 25
హిందూ మతము ... 1 25
అనుష్ఠాన వేదాంతము ... 1 25
వివేక సూర్యోదయము ... 1 25
కులము, సంస్కృతి, సామ్యవాదము 1/-
భారతీయ మహిళ ... 1/-
కఠోపనిషత్తు ... 0 80
శ్రీ పరమహంస నీతికథారత్నములు 0 75

గిరీశచంద్ర 0 75 భక్తిమార్గము 0 50
షికాగో నగరోపన్యాసములు ... 0 50
గురూపదేశములు ... 0 50
శ్రీ శారదా సూక్తి నవనీతము ... 0 40
శ్రీకృష్ణవాణి ... 0 40
క్రీస్తు సూక్తిమాల ... 0 40
శ్రీ వివేకానంద శంఖారావము ... 0 40
నా గురుదేవుడు 0 40 బుద్ధ ఉవాచ 0 37
శ్రీ రామకృష్ణ ఉవాచ ... 0 37
నా సంస్కరణ యుద్ధవిధానము ... 0 37
శ్రీరామకృష్ణుడు, వివేకానందస్వామి 0 25
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము... 0 25
పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుడు ... 0 25
నవీన భారతదేశము ... 0 25
తాపత్రయ చికిత్స ... 0 25
పవహారిబాబా 0 25 ముక్తిమార్గము 0 19
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ ... 0 19
శ్రీ రామకృష్ణ ఆరాత్రికము ... 0 12
శ్రీరామనామసంకీర్తనము 0 6 యతిగీతము 0 6
నామతము 0 6 వి. సింహగర్జనము 0 6

శ్రీ దొడ్డ భాగవతము - మొదటి సంపుటము రూ. 6-50; రెండవ సంపుటము రూ. 5-50;
మూడవ సంపుటము రూ. 7-50 (మూడును ఒకేసారి కొన్నచో: రూ. 18-50)
ఇవిగాక సంస్కృత, ఆంగ్ల, తమిళ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములు,

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాసపత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

'అఖిలవిభు శరణొందుము, యా క్షణంబ యతనికృప నీవ ననుభావ్య మగును వత్స.'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౨౦ } ౧౯౬౩ – ఆగస్టు :: శోభకృత్తు - శ్రావణము { సంచిక ౨

శ్రీః

శివానన్దలహరి (౨)

మూలము : శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

టీక : నే. భ.

ఘటోవామృత్పిణ్డోఽప్యణురపి చ ధూమోఽగ్నిరచలః
పటోవా తన్తుర్వా పరిహరతి కిం ఘోరశమనమ్
వృథా కణ్ఠక్షోభం వహసి తరసా తర్కవచసా
పదామ్భోజం శమ్భోర్భజపరమసౌఖ్యం వ్రజసుధీః ॥ ౬

హేసుధీః	ఓ సుబుద్ధీ	తర్కవచసా	తర్కవాక్యములచే
మృత్పిణ్డః అపి	మట్టిరూపమైనను	వృథా	వ్యర్థముగా
అపిచ	మఱియు	కణ్ఠక్షోభం	గొంతు రాపిడినే
అణుః	అణువో	వహసి	తాల్తువు
ధూమః	పొగయో	శమ్భోః	శివుని
అగ్నిః	అగ్నియో	పద+అమ్భోజమ్	పాదపద్మమును
అచలః	కొండయో	భజ	సేవింపుము
పటః వా	వస్త్రమో	తరసా	వేగముగా
తన్తుః వా	నూలో	పరమ సౌఖ్యం	బ్రహ్మానందనిలయమగు మోక్షమును
ఘోరశమనమ్	భయంకర నరకమార్గమును		
పరిహరతికిమ్	తప్పించునా ఏమి?	వ్రజ	పొందుము.

తా॥ ఓ సుమతీ రిత్తతర్కములను కట్టిపెట్టు. సాక్షాత్పరమేశ్వరుని దివ్యచరణారవింద ములే యముని రాకను అడ్డగలవు. కావున ఆచరణారవిందములనే సేవించి మోక్షానంద మొందుమా.

మన స్తే పాదాబ్జే నివసతు, వచ స్స్తోత్రఫణితౌ,
కరౌ చాభ్యర్చాయాం, శ్రుతిరపి కథాకర్ణనవిధౌ,
తవధ్యానే బుద్ధి, ర్నయనయుగళం మూర్తివిభవే—
పరగ్రన్థాన్ కైర్వా పరమశివ జానే పరమతః? ॥ ౭

పరమశివ	ఓపరమేశ్వరా	బుద్ధిః	బుద్ధి
మనః	మనస్సు	తవ	నీ
తే	నీ	ధ్యానే	ధ్యానమందును
పాద+అబ్జే	అడుగుదామరలందును	నయనయుగళమ్	కన్నుగవ
వచః	మాటలు	మూర్తి విభవే	నీమంగళవిగ్రహ దర్శన మందును
స్తోత్రఫణితౌ	(నీ) స్తుతిసల్పుటయందును		
కరౌ	హస్తములు	నివసతు	స్థిరముగ నుండుగాక
అభ్యర్చాయామ్	(నీ) పూజయందును	అతః పరమ్	అటుపిమ్మట
శ్రుతిః	వీను (లు)	కైః వా	ఏయింద్రియములచే
కథ+ఆకర్ణనవిధౌ అపి	(నీ) కథామృతమును వినుట యందును	పరగ్రన్థాన్	వేఱుకావ్యములను
		జానే	ఎఱుగగలను ?

తా॥ ఓపరమేశ్వరా, నా మనస్సు నీ అడుగుదామరలందే ఉండును గాక, నావాక్కు నిన్నుస్తుతించుచునే ఉండును గాక, నాహస్తములు నీపూజయందే, నావీనులు నీ కథాశ్రవణమునందే, నాకన్నులు నీ రూపదర్శనమునందే, నాబుద్ధి నీధ్యానమందే – స్థిరముగ నుండుగాక. ఇక కావ్యాంతరముల నెఱుగ వేఱింద్రియము లేవి ఉన్నవి ?

యథాబుద్ధి శ్శుక్తౌ రజతమితి కాచాశ్మని మణి
ర్జలే పైష్టే క్షీరం భవతి మృగతృష్ణాసు సలిలమ్
తథా దేవభ్రాన్త్యా భజతి భవదన్యం జడజనో
మహాదేవేశం త్వాం మనసి చ న మత్వా పశుపతే ॥ ౮

మహాదేవ	ఓ దేవదేవా	యథాభవతి	ఎట్లు కలుగునో
శుక్తౌ	ముత్తెపుచిప్పయందు	తథా	అట్లే
రజతమ్ ఇతి	వెండియనియు	పశుపతే	ఓ పశుపతీ
కాచాశ్మని	గాజు పూసయందు	జడజనః	మూఢుడు
మణిః	రత్నమనియు	ఈశం	సర్వేశ్వరుడవగు
పైష్టే	పిండికలిపిన	త్వాం	నిన్ను
జలే	నీటియందు	మనసిచ	మనసులోకూడ
క్షీరం	పాలు అనియు	సమత్వా	తలంపక
మృగతృష్ణాసు	ఎండమావులందు	భవదన్యం	నీకంటె ఇతరుడైన వానిని
సలిలమ్	నీళ్లు అనియు	దేవభ్రాన్త్యా	ఈశ్వరుడను భ్రాంతిచే
బుద్ధిః	భ్రాంతి	భజతి	ఆరాధించుచున్నాడు.

తా॥ ఓ మహేశ్వరా, ముత్తెపుచిప్పను జూచి వెండి యనియు, గాజుపూసనుచూచి రత్న మనియు, పిండికలిపిన నీళ్ళను జూచి పాలనియు, ఎండమావులను జూచి నీళ్లనియు, మూఢులు మోసపోవుట లేదా, అట్లే వారు ఇతరులను జూచి దేవు లని మోసపోయి ఆరాధించుచుందురు. నిజమునకు దేవుడవు నీ వొక్కడవే.

గభీరే కాసారే విశతి విజనే ఘోరవిపినే
విశాలే శైలేచ భ్రమతి కుసుమార్థం జడమతిః
సమర్ప్యైకం చేతస్సరసిజ ముమానాథ భవతే
సుఖే నావస్థాతుం జన ఇహ న జానాతి కి మహో ॥ ౯

ఉమానాథ	ఓ పార్వతీవల్లభా	ఏకః	ఒక్కటేయగు
జనః	జనుడు	చేతః సరసిజమ్	మనఃకమలమును
జడమతిః	మందమతియై	భవతే	నీకు
కుసుమార్థం	పూలకై	సమర్ప్య	సమర్పించి
గభీరే	లోతైన	సుఖేన	సుఖముతో
కాసారే	తటాకమునను	అవస్థాతుం	ఉండుటకు
విజనే	నిర్జనమగు	జనః	జనుడు
ఘోరవిపినే	భయంకరారణ్యమునను	ఇహ	ఇచట
విశాలే	పెద్ద	నజానాతి	ఎఱుగకున్నాడే
శైలే	కొండ (ల) యందును	కిమ్	ఏల
విశతి	ప్రవేశించును	అహో	అయ్యో —
భ్రమతిచ	చుట్లుతిరుగును (కాని)		

తా॥ ఓ పార్వతీవల్లభా, సాటిలేని తనమనఃకమలమును నీ కర్పించి హాయిగ నుండుటకు జనునకు తెలియ కున్నదే! ఆమందమతి పూలకై సరః పర్వతారణ్యములం దన్నిట అల్లాడు చున్నాడే, అయ్యో!

నరత్వం దేవత్వం నగవన మృగత్వం మశకతా
పశుత్వం కీటత్వం భవతు విహగత్వాది జననమ్
సదా త్వత్పాదాబ్జస్మరణపరమానన్దలహరీ
విహారాసక్తం చేద్ధృదయ మిహ, కిం తేన వపుషా? ॥ ౧౦

నరత్వం	మనుష్యత్వమును		నీ
దేవత్వం	దేవత్వమును [ము	పాద+అబ్జ	పాదపద్మములను
నగవనమృగత్వం	పర్వతారణ్యవాసిజంతుత్వ	స్మరణ	స్మరించుటవలని
మశకతా	దోమతనము	పరమ	ఉత్కృష్టమగు
	పశుత్వము	ఆనన్దలహరీ	ఆనందప్రవాహమున
కీటత్వం	క్రిమిత్వము	విహార	విహరించుటలో
విహగత్వాది	పక్షిత్వము మొదలగు	ఆసక్తంచేత్	నిమగ్నమైయుండు నేని
జననం	పుట్టుకయు	తేనవపుషా	ఆ దేహము చేత
భవతు	కలుగనిమ్ము		(ఆజన్మము చేత)
హృదయం	డెందము	కిమ్	ఏమి (కొదువ)?

తా॥ హృదయమున నీ పాదపద్మస్మరణపరమానందలహరీవిహారాసక్తి ఉన్న చాలును, దేవ – మనుష్య – మృగ – పక్షి – కీటాది జన్మములలో ఏజన్మము కలిగినను పరవా లేదు.

శ్రీ వివేకానందమరందబిందువులు (౭)

శ్రీ చిరంతనానందస్వాముల అనూక్తి

శత్రువులవిషయమున గృహస్థుఁడై వీరుఁడై వర్తింపనొప్పును. శత్రువుల కాతఁడు ప్రతీకారము చేయవలయును. ఇది గృహస్థుని విధి. అంతియేకాని యొకమూలఁ గూర్చుండి యేడ్చుచు, అప్రతికారమునుగూర్చి యర్థరహితప్రలాపము లాడఁగూడదు. శత్రువుల యెడ శౌర్యమును బ్రకటింపనియెడల నాతఁడు తన విధ్యుక్తమును నెఱవేర్పనివాఁడగును. గురువులయెడలను బంధుగులయెడలను నాతఁడు మేఁకపిల్లవలె శాంతమూర్తియై మెలఁగవలయును.

సంసారవిధ్యుక్తకర్మములు నిజముగా దుఃఖకరములు, తదీయ సుఖములు క్షణభంగురములు, సారహీనములు; జీవితగమ్యమో,

అస్పష్టముగా, ఛాయామాత్రముగాఁ గాన్పించును; ఐనను ధీరాత్ముఁడా, నీకర్తవ్యమును నెఱవేర్చుచు, నీ శక్తిసామర్థ్యముల నన్నిటిని వినియోగించి, యీ సంసారాంధకారమునుండి వెలువడుము.

స్వప్రయోజనమునుగూర్చి తలపోయకుండు నప్పుడే మహోత్తమ కార్యములను నెఱవేర్చు చుందుము; మహోత్తమ ప్రభావమును వెలువరించుచుందుము. భగవానునకుఁ బూర్తిగా నాత్మసమర్పణము గావించుకొనుము, కర్మఫలములయెడ సంపూర్ణముగా నసంగుఁడవై యుండుము; అపుడే నీ వేదయైన నిజమైన కార్యము నొనర్పఁ గలుగుదువు.

అపవిత్రకర్మ మెంత చెడ్డదియో, అపవిత్ర భావము నంత చెడ్డదియే. ఇచ్ఛను నిగ్రహించి నచో, మహోత్తమ ఫలప్రదాయకమై యొప్పును.

మంచివి కానిమ్ము, చెడ్డవి గానిమ్ము — నీ కర్మముల నమ్మివలె విడిచివేయుము, వానిని గూర్చి మఱల తలపెట్టకు. కడచినదేదో కడచినది. విశ్వాసమును విడనాడుము. మృత్యుముఖముననైనను దౌర్బల్యమున కధీనుఁడవుగాకుము, పశ్చాత్తాపము చెందకుము, జరిగినదానినిగూర్చి యూరక పరితపింపకుము, నీ సత్కార్యమునైనను సరియే స్మరింపకుము; విముక్తుఁడవై యుండుము.

నానాఁటికి నే నల్పవిషయములలోఁ జూపఁ బడు మహత్త్వమును గనుఁగొన వాంఛించు చున్నాను. మహాత్ముఁడగువాఁ డేమిభుజించునో, ధరించునో, సేవకులతో నెట్లు సంభాషించునో — కనుఁగొనఁ దలఁతును! సర్ ఫిలిప్ సిడ్నీ మహాశయు నౌన్నత్యమునుజూడఁ దలంతును; తమయవసానసమయమున నితరుల దప్పిని స్మరించువా రరుదుగదా! ఉన్నతదశలో నున్నప్పుడు ప్రతివ్యక్తియు నఖండుఁడే! నాటక రంగమునఁ బిఱికిపందయు భీముఁడే! అపుడు ప్రేక్షకు లాతని ధైర్యసాహసములను జూచి నిశ్చేష్టులగుదురు! ప్రతిదినము, ప్రతినిమేషము, నిరాడంబరముగాఁ, బ్రశాంతముగాఁ దన ధర్మమును నిర్వర్తించు కీటకమురొక్క ఘనతయే నిజమైన ఘనతయని నాకుఁ దోఁచుచున్నది.

పరిపూర్ణమనోనిగ్రహము లభింపనిదే యేమి యొనర్చినను నడవిని గాచిన వెన్నెలవలె నిష్ప్రయోజనము. యోగభ్రష్టులు తమవాంఛల నీడేర్చుకొనుటకై పునర్జన్మమున నొకప్పుడు కిరీటాధిపతులై జన్మింతురు. అట్టివారికిఁ దఱచు పూర్వజన్మయోగవాసనలును స్ఫురణయు నుండును. అక్బరు చక్రవర్తికిట్టి పూర్వజన్మస్ఫూర్తి యుండెడిది. పూర్వజన్మమునఁ జ్యుతినొందిన యొక బ్రహ్మచారినని యాతఁడు భావించెను.

మనోనిగ్రహ మెంతకష్టసాధ్యమొకదా! మతిచెడిన కోఁతికిని మనస్సునకును మంచి పోలికగలదు. కోఁతు లన్నిటివలెనే సహజముగాఁ జంచలమైన యొక కోఁతి యుండెను. స్వాభావికమగు నిట్టి చాంచల్యము దానికిఁ జాలదో యనునట్లు లెవ్వరో దానిని గల్లు త్రావించిరి. అందుచే దానికిఁ జాంచల్యము హెచ్చెను. ఈ స్థితిలో దాని నొక తేలు కుట్టెను. మనలను దేలు కుట్టినప్పు డాదినమంతయు గంతులు వేయుచుందుముకదా! పాపమా కోఁతి దురవస్థ యిఁకఁ జెప్పవలయునా? ఈ గ్రహచారము చాలక దానినొక దయ్యము పట్టెను. ఇఁక దాని చాంచల్యస్థితినిగూర్చి

మీరే యూహించుకొనుఁడు! మన మన స్సా కోఁతివంటిది. క్షణమైనను నిలుకడ యనునది లేక సదా పరుగెత్తుచుండుట దీనిస్వభావము. ఇఁక నిది విషయవాంఛయను మద్యపానము చేసినంతనే దీని సంక్షోభము మఱింతవృద్ధి యగుచున్నది. అనంతర మసూయయను తేలు కుట్టుచున్నది. తుద కహంభావమను పిశాచ మావేశించి యందఱికంటెను దానే ప్రముఖుఁడ నని మనుష్యుని గర్వింపఁజేయుచున్నది. ఇట్టి మనస్సును నిగ్రహించు టెంతటి కష్టసాధ్యమో తలంపుఁడు.

కొంతసే పొకచోటఁ గూర్చుండి మనస్సును యథేచ్ఛముగాఁ బరుగెత్తనిచ్చుటయే మనోనిగ్రహమునకుఁ బ్రథమోపాయము. అట్లు కూర్చుండియున్నంతసేపును మనస్సటునిటు గంతులువేయుచు, నిలుకడలేని కోఁతివలె నెగిరిపడుచుండును. ఈ మనోమర్కటమును శక్తికొలఁదియు నెగురనిచ్చి మీరు నిరీక్షించుచుండుఁడు. 'జ్ఞానమే శక్తి' యను వచనము యథార్థము. మనోవ్యాపారము దెలియకుండు నంతవఱకు మనస్సును నిగ్రహింపఁజాలరు. స్వేచ్ఛగా దానిని సంచరింపనిండు. వికృతాలోచన లనేకములు కలుగును. అట్టి తలంపులు కలిగినందులకు మీ కాశ్చర్యమగును. కాని క్రమముగా నానాఁటికానాఁడు చాంచల్యము క్షీణించి మనఃప్రసన్నత కలుగుచుండును. మున్ముందుఁ గొన్ని నెలలవఱకును మనోవృత్తు లపరిమితముగా నున్నట్లు కాన్పించును. అనంతర మవి క్రమముగా క్షీణించిపోవుచుండును. తుదకు మనస్సు సంపూర్ణముగా వశమగును. కాని ప్రతిదినమును బూనికతో మనము సాధన చేయవలయును. ఓరిమి వహింపవలయును.

శ్రద్ధ

వత్సలారా, సంఘమున సామాన్యులు, వినమ్రులునయ్యును శ్రద్ధాయుక్తులగు మీ యందే భారతమాత యాశ పెట్టుకొని యున్నది.

గుంపులకొలఁది పరమతావలంబకులతో నాకుఁ బనిలేదు, నిజమైన మానవు నొకనిని నా కొసఁగుఁడు. ఎవ్వరిసాయము నపేక్షింపకుఁడు. సమస్తమానవసాహాయ్యముకంటెను, బరమేశ్వరసాహాయ్యము కోటిరెట్లు ఘనతరము. అకలంకులై యుండుఁడు — పరమేశ్వరుని నమ్ముఁడు, సదా వానిమీఁదనే ఆధారపడి యుండుఁడు. అదియే సరియైన మార్గము; ఇఁక మీ కేభయమును నుండదు.

విధేయతయను సుగుణము నలవఱుచుకొనుము, కాని నీ విశ్వాసమును — శ్రద్ధను — నీవు విడనాడరాదు. పెద్దలయెడ విధేయత యనునది లేనిదే సంఘీభావముతోఁగూడిన యేకార్యమును గొనసాగఁ జాలదు. వ్యక్తిగత శక్తులను గేంద్రీకరించిననేకాని యే మహాకార్యమును నెఱవేఱఁజాలదు.

మీలోఁ బ్రతివ్యక్తియు శారీర మానసిక బలముల రాక్షసుఁడు గావలయును, — ఐతీర వలయును, ఉద్యమమునెడ విధేయత, ప్రేమ, సంసిద్ధత — యను నీ మూఁడును మీయొద్ద నున్నచో, హరిబ్రహ్మాదులైనను మిమ్మడ్డుకొనఁజాలరు.

శ్రీ నిరంజనానందస్వామి

[సంపాదకీయము]

నిత్యసిద్ధులనియు ఈశ్వరకోటు* లనియు అనగా పుట్టినదాది యెన్నడును మాయలో తగుల్కొనక నిత్యపరిపూర్ణులై యుండువారని శ్రీరామకృష్ణుడు కొందఱిని పేర్కొనెడివాడు. వారిలో నిరంజనానందస్వామి యొకడు. శ్రీరామునిగుణములు తనయందు కలవాడుగ ఈనిరంజనానందుడు జన్మించియున్నాడని గురుదేవు డొకసారి ప్రత్యేకముగ చెప్పియుండెను.

శ్రీనిరంజనానందస్వామికి పూర్వాశ్రమ నామము నిత్యనిరంజనఘోషు. నిరంజన్ అను సంక్షిప్తరూపముతో అతనిని వ్యవహరించుట వాడుక. ఇరువదినాల్గుపరగణాలజిల్లాలో నొక పల్లె అతనిజన్మగ్రామము. అయినను అతడు తనమేనమామయగు కాళీకృష్ణమిత్రునింట కల్కత్తాలో నివసించుచుండెను. బాల్యములోనే అతనికి కల్కత్తాలో నొకభూతవైద్యుల ముఠాతో పరిచయ మేర్పడెను. భూతములను ఇతనిమీఁదికి ఆవాహనచేయుటకు ఇతడు తఱచుగ వరింపబడుచుండెను. ఆమధ్యవర్తిపదవిలో ఇతడు చాల బాగుగ నెగ్గుచుండెను. ఈ దినములలో ఇతనియందు రోగములను మాన్పుట మున్నగు అద్భుతశక్తులు కొన్ని వర్ధిల్లినవి. ఒకానొకధనికుడు నిద్రపట్టక బాధపడుచుండె నట. పదునెనిమిది సంవత్సరములు అట్లే గడచిన వట. తనరోగమును మాన్పుమని అతడు నిరంజనుని ఆశ్రయించెను. అనంతరకాలమున నిరంజను డిట్లనెను: ''అతనికి నావలన నిజమైన సాయము ఏమైన లభించెనో లేదో నే నెఱుగను. కాని అంత సిరిసంపద లుండియు జీవితమున నతడు పడుచుండిన బాధలను చూచినప్పుడు ఐహికసంపదలు ఎంతటి అసారములు అను నిర్వేదమునకు నేను వశుడనైతిని.''

శ్రీరామకృష్ణుని గొప్ప ఆధ్యాత్మికశక్తిని గూర్చి విని నిరంజనుడు ఒకనాటి మధ్యాహ్నానంతరము ఆయనను దర్శించుటకు దక్షిణేశ్వరమునకు వచ్చెను. మొదట తన భూతవైద్యుల ముఠాతో కలిసియే శ్రీరామకృష్ణునొద్ద కతడు వచ్చె నని కొందఱు చెప్పుదురు. భూతములను శ్రీరామకృష్ణునిమీఁదికే ఆవాహనచేయుటకై వారు ప్రయత్నించి రట. శిశువువలె అందు కంగీకరించి శ్రీరామకృష్ణుడు పీఠముపై ఆసీనుడై యుండె నట. కాని కొంతసేపటికి ఆయన కది ఇష్టపడక లేచిపోయె నట.

శ్రీరామకృష్ణుని మొదటిసారి కలసికొనినపుడు నిరంజనునకు వయసు పదునెనిమిది సంవత్సరములు. పొడుగరియు విశాలస్కంధుడును దృఢదేహుడునగు నతని ఆకారము అతి గంభీరముగ నుండెడిది. పసివాడే అయినప్పటికిని అతని కన్నులలో నిర్భయత్వము ప్రకాశించెడిది.

* ఇతరులనుగూర్చి గట్టిగ తెలియదు గాని ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన ఆర్గురు నిత్యసిద్ధులనుట నిర్వివాదము—నరేంద్రుడు, రాఖాలు, యోగిను, బాబురాము, నిరంజన్, పూర్ణుడు.

నిరంజనుడు వచ్చినప్పుడు భక్తులు శ్రీరామకృష్ణుని పరివేష్టించి యుండిరి. వారందఱును చీలిపోయినతర్వాత సాయంకాలము శ్రీరామకృష్ణుడు నిరంజనునివైపు తిరిగి అతని సకల విషయములను విచారించెను. భూత విజ్ఞాన మండలి అతని ఆసక్తిని గుర్తించి శ్రీరామకృష్ణుడు బాలనిరంజనునితో "అబ్బాయి, భూతప్రేతములనుగూర్చి తలంచుచుందువేని నీవును భూతమవో, పిశాచమవో అగుదువు, దేవునిగూర్చి తలంచుచుందువేని నీది దివ్యజీవిత మగును – ఈరెంట నీ కేది యిష్టము" అని యడిగెను. "దివ్యజీవితమే నా కిష్టము అని నిరంజనుడు బదులు చెప్పెను". "అటులైన ఈభూతవైద్యులముఠాతో సంబంధమును పూర్తిగా వదలుకో" మ్మని శ్రీరామకృష్ణుడు హిత ముపదేశించెను. నిరంజను డంగీకరించెను.

మొదటిసారి కలిసికొనినపుడే శ్రీరామకృష్ణుడు నిరంజనునితో చిరకాలపరిచితునితో మాటాడినట్లు మాటాడెను. చీకటిపడుచుండుటను గుర్తించి శ్రీరామకృష్ణుడు నిరంజనుని ఆరాత్రిని దక్షిణేశ్వరమునందే గడపు మని నిక్కచ్చి చేసెను. కాని తనమామ తనకై ఆందోళన చెందుచుండును కావున నిరంజనుడు అట్లుండ లేక పోయెను. మరల వత్తు నని శ్రీరామకృష్ణునకు మాట ఇచ్చెను.

ఇంచుక సేపు సాగిన సమావేశమే ఐనను ఇది నిరంజనుని డెందమున గాఢముగ హత్తుకొనెను. ఇంటికి పోవుచున్నప్పుడు దారి పొడుగునను అతనిచిత్తమున శ్రీ రామకృష్ణుడే మెదలుచుండెను. ఇంట నున్నప్పుడుకూడ అతనితలంపు లన్నియు శ్రీరామకృష్ణుని గుఱించినవిగనే యుండెను. కావున రెండు మూడు దినములలో అతడు మరల శ్రీరామకృష్ణునొద్దకు వచ్చెను. ఆబాలుని గుమ్మమునొద్ద చూచిన తక్షణమే శ్రీరామకృష్ణుడు పరుగున నెదు రేగి గాఢముగ కౌగిలించుకొనెను. తర్వాత ప్రగాఢమైన అనుతాపముతో "నాయనా, దినములు గడిచిపోవుచున్నవి. భగవంతు నెప్పుడు సాక్షాత్కరించు కొందువోయి, భగవంతుని సాక్షాత్కరించుకొనక పోవుదువేని జీవిత మంతయు నిరర్థక మగును. పూర్ణహృదయముతో నీవు భగవత్పరుడవుగ నెన్న డగుదువో అని నేను మిక్కిలి ఉబలాట పడుచున్నాను"— అని చెప్పసాగెను. నిరంజనునకు ఆశ్చర్యముచే నోట మాట వెలువడ లేదు. ఇట్లనుకొనెను. "నిజముగ నిది వింత. భగవత్సాక్షాత్కారము నాకు కలుగనందుకు ఈయన కింతటి మనోవ్యథ కలుగు టెట్లు, ఈయన ఎవరో!" ఐనను ఆ మాటలు అత్యంత హార్దములగుటచేత బాలుని డెందమును ఎక్కువగ కరగించినవి. అత డా రాత్రిని దక్షిణేశ్వరమున గడపెను. మఱుదినమును దాని మఱుదినమునుగూడ శ్రీరామకృష్ణునిసన్నిధిలో ఆనందోద్రేకముతో గడచినవి. నాల్గవ దిన మతడు కల్కత్తాకు మరలివచ్చెను. ఇంటికి వచ్చిన వెంటనే మామ అతనిని అన్నాళ్లు ఇంటికి రానందుకు చీవాట్లుపెట్టి ఇక నెచ్చటికిని పోనీయక అతనిని నిర్బంధములో నుంచెను. కాని తర్వాత నచ్చినప్పుడెల్ల దక్షిణేశ్వరము నకు పోవుటకు నిరంజనునకు అనుమతి లభించెను.

కల్లకపటము లెఱుగక ఉన్నమాటను చెప్పివేయు స్వభావమునిరంజనునిది. ఈస్వభావము గురుదేవునకు మిగుల నచ్చినది. ఏలయన ఆయన అభిప్రాయములో నిష్కపటతయు

మఱుగులు లేకుండుటయు అరుదైన సుగుణములు. పూర్వజన్మతపఃఫలముగనే అలవడు గుణములవి. భగవత్సాక్షాత్కారము సాధ్యమగునని ఆగుణములు సూచించును. గృహస్థజీవితముపట్ల నిరంజనునకు మిక్కుటమైన వెగటు. పెండ్లియాడుమని బంధువులు నిక్కచ్చిచేసినప్పుడు ఆ తలంపే అతనికి భయంకరముగనుండెను. వినాశనమువంకకు తాను లాగబడుచున్నట్లు అతడు అనుకొనెను. అత డత్యంత విశుద్ధాత్ముడు. "నిరంజనుడు అంజనరహితుడు" (=నిష్కళంకుడు) అని గురుదేవుడు పల్కుచుండెడివాడు.

నిరంజనుడు మృదుహృదయుడే ఐనను అతనికి ముంగోప మెక్కువ. కోపము వచ్చినా, అతడు హద్దులకు లోబడడు. ఒకనా డతడు పడవలో దక్షిణేశ్వరమునకు పోవుచుండెను. అతడు వినుచుండగా తోడిప్రయాణికులు కొందఱు శ్రీరామకృష్ణుని తూలనాడసాగిరి. నిరంజనుడు మొదట "కాదు" "కూడదు" అనెను. మంచిమాటలు పనికిరావని తోచినపుడు "మిమ్మందఱిని ముంచివేసెదను." అని బెదరించుచు పడవను ఊపసాగెను. మొదట తిట్టినవారు అతనికోపమును అతనిగంభీరాకారమును చూచి గడగడలాడి తమ అపరాధమును మన్నింపవేడుకొనిరి. ఈసంభవమును విన్నంతనే శ్రీరామకృష్ణుడు అట్టి తీవ్రమైన ముంగోపము కూడదని నిరంజనుని చీవాట్లు పెట్టెను. "కోపము మహాపాపము. దానికి నీ వేల వశపడవలెను? అవివేకులు శోచనీయమైన తమ అజ్ఞానముచేత పెక్కుమాటలాడుదురు. అవి లెక్కింపబడదగినవి కావని వానిని పూర్తిగ ఉపేక్షింపవలెను"—అనెను శ్రీరామకృష్ణుడు.

ఒకప్పుడు నిరంజనుడు ఒకానొక ఆఫీసులో ఉద్యోగమునకు సమ్మతింపవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడెను. ఆ వార్తవిని శ్రీరామకృష్ణుడు ఎంతయు విషణ్ణుడై "నిరంజనుడు మరణించెనని వినియుండినచో నే నింతగా దుఃఖించెడివాడను కాను"—అనెను. ఆ ఉద్యోగమును నిరంజనుడు వృద్ధురాలైన తనతల్లిని పోషించుటకై అంగీకరించినా డను వివరము తర్వాత తెలియనై శ్రీరామకృష్ణుడు నిట్టూర్పు విడచి నిబ్బరపడి "అటులైనచో, సరియే, అది నీమనస్సును చెడగొట్టదు. ఉద్యోగమును నీకొఱకే స్వీకరించియుంటివేని నీస్పర్శసైతము నాకు అసహ్యముగ నుండియుండును. అంతటి నైచ్యమునకు నీవు పాల్పడుదువనుట నిజముగ అసంభావ్యము". ఈమాటలను విని శ్రోతలలో నొకడు "ఉద్యోగము చేయుట ఇంత నింద్యమగుచో మానవుడు తన్ను తన కుటుంబమును ఎట్లు పోషించుకొనగలడు" అని ప్రశ్నించెను. అందులకు శ్రీరామకృష్ణుని జవాబు— "ఇతరులు తమ కిచ్చ వచ్చినట్లు చేయుదురు గాక. తాము ఒక ప్రత్యేకవర్గమువారైనట్టి ఈయువసాధకులకుమాత్రమే నేను చెప్పినది."

ఆ నౌకరిని నిరంజనుడు చిరకాలము చేయలేక పోయెను. శ్రీరామకృష్ణుడు కాశీపూరులో వ్యాధిగ్రస్తుడుగ నుండినప్పుడు తమ సభక్తికపరిచర్యలచే ఆయనవ్యాధిని నయము చేయుటకు వీలగునేమో అను ఆసచే ఆయన అక్కరలను విచారించుకొనుచు అహోరాత్రములు ఆయనతోనే గడపిన యువశిష్యులలో నిరంజను డొకడు.

శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము ఆయన అస్థికలను గంగలో నొకచోట నుంచునట్లు

భక్తు లందఱు అంగీకరించిరి. కాని తర్వాత రామచంద్రదత్త మున్నగువారు అస్థికలను కంకూర్గచ్ఛికి కొనిపోవ గోరిరి. కాని మొదట అనుకొన్నట్లే జరుగవలె నని ధైర్యముతో పట్టు పట్టినవాడు నిరంజనుడు. అందుచే నాతడు స్మరణార్హుడు. అతడు కలిగించుకొన్న జోక్యము చేత అస్థికలలో అధిక భాగము ఈయువసన్న్యాసులకు దక్కినవి.

శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరము నిరంజనుడు బరానగరమఠములో చేరి పరమార్థ సాక్షాత్కారమునకై తన ఆత్మను హృదయమును అంకిత మొనర్చుకొనెను. సన్న్యాసులను ఒక్కచోటనే కట్టువడి ఉండనీయని స్వేచ్ఛాప్రేరణ ఒకటి కలదు కదా. అందుచే నిరంజనుడు అప్పుడప్పుడు ఇచ్చటి కచ్చటికి పర్యటించుచుండెను. కాని తక్కినసోదరశిష్యులకువలెనే నిరంజనునకును మఠమే, అది బరానగరములోనున్నప్పుడును ఆలంబజారుకు మాఱినప్పుడును, ముఖ్యస్థానము (హెడ్ క్వార్టరు) గా ఉండెడిది.

మఠములో పదిలపఱుపబడియున్న గురుదేవుని అస్థికలను ఆరాధించు స్థిరభక్తిదీక్షలలో నిరంజనుడు శశికే (శ్రీరామకృష్ణానంద స్వామికే) దీటు: శ్రీరామకృష్ణునందలి అతని శ్రద్ధ ఎంత ప్రబలమైన దనగా విశ్వప్రజలందఱును భూషించినను దూషించినను ఇతనికి లక్ష్యము లేదు.

శ్రీవివేకానందస్వామి పాశ్చాత్యక్షేత్ర యాత్రనుండి వెనుదిరిగివచ్చుచున్నప్పుడు పరుగున నెదు రేగి కొలంబోయొద్ద ఆయనను కలిసికొన్నవాడు శ్రీనిరంజనానందస్వామి.

తర్వాత నిరంజనానందుడు శ్రీవివేకానంద స్వామితో కూడి ఉత్తరభారతమున కొన్నిచోట్లకు పర్యటించెను. కొంతకాల మతడు కాశీలో భిక్షాటనము చేయుచు తపోవ్యగ్రుడై ఉండెను.

జీవితచరమభాగములో నిరంజనానంద స్వామి అతిసారవ్యాధిచే ఎక్కువగ బాధపడెను. హరిద్వారమున తపస్సు చేయుచుండగా ఆయనకు కలరావ్యాధి అంటుకొనెను. 9-5-1904 నాడు ఆయన మహాసమాధి నొందెను.

శ్రీనిరంజనానందస్వామి ఆకారము వెఱగు గొల్పునట్టిదిగా పైకి కనిపించునే గాని ఆయన హృదయము ప్రేమపూర్ణము. మాతృశ్రీతో ఆయన అనుభవించిన కడపటి సమాగమము గుండెను కరగించివైచునట్టిది. "అప్పు డతని ప్రకృతిలోని ఉద్రేకమును ప్రేమయు ప్రకటమైనవి. సమీపించుచున్న మరణమునుగూర్చి అత డొక్కమాటయైనను చెప్ప లేదు. కాని బాష్పపూర్ణ నేత్రుడగుశిశువువలె తల్లిపాదములను విడనాడకుండెను. మాతృశ్రీయే తనకు సర్వమును చేసిపెట్టవలె ననియు అన్నమును సయితము తినబెట్టవలె ననియు తనకై ఆమె వండిపెట్టినదే తనకు కావలయు ననియు అతడు పట్టుపట్టెను. ఆమెను ఎడబాసిపోవలసివచ్చినప్పుడు అందు కిష్టములేక ఆమెపాదములపైబడి కన్నీరు కడవలుగ నేడ్చెను. తర్వాత లేచి మాతృశ్రీదర్శనము తన కిక లే దను గట్టి పరిజ్ఞానముతో నిశ్శబ్దముగ వెడలిపోయెను" — అని యొక భక్తుడు వ్రాసిపెట్టెను.

నిరంజనునికి మాతృశ్రీయందు గల భక్తి నిరతిశయము. శ్రీవివేకానందస్వామి ఇట్లనెను: "నిరంజనుడు చేసెడి వెయ్యితప్పులనైనను సరే నేను మన్నింపగలను. మాతృదేవిపట్ల అతని కున్న భక్తి అట్టిది"

నిరంజనుని మాతృభక్తికి గిరీశచంద్ర ఘోషుకూడ సాక్షియే. ఆ తొలిదినములలో మాతృదేవిదివ్యత్వము సర్వత్ర గుర్తింపబడ లేదు. అందు నమ్మకము లేనివారిలో తా నొకడ నని గిరీశుడే ఒప్పుకొనియున్నాడు. గిరీశునికి అచిరకాలములో కన్ను తెరచిన వాడు నిరంజనుడే. నిరంజనుడు గిరీశుని మొదట మాతృశ్రీయొద్దకును తర్వాత జయ రాంబాటిలోని ఆమెపుట్టింటికినికూడ పిలుచు కొనిపోయెను. నిరంజనునితోబాటు గిరీశుడును మాతృదేవిప్రేమపూర్వకపర్యవేక్షణలో కొన్ని నెలలకాల ముండెను. ఆ ఉనికిచే ఆధ్యాత్మిక సిద్ధిని అపారముగ గడించెను. నిజముగ మాతృదేవియొక్క ఆధ్యాత్మికమహిమను పెక్కండ్రుభక్తులచేత గుర్తింపజేసినది నిరం జను నుపదేశమే.

అతనిశీలములో పురుషత్వమృదుత్వముల వింత కలయిక యుండెను. అతని సత్యాభిరతి ఎట్టిపరిస్థితిలోను తగ్గునది కాదు. ఎంతటి త్యాగమునకైనను జంకునదికాదు. కల్కత్తా నుండి వచ్చిన సంపన్నుడొకడు వారణాసిలో నొకశివాలయమును నిర్మించెను. ఆవార్త విని శ్రీవివేకానందస్వామి యిట్లనెను. పేదలదుః స్థితిని తీర్చుట కిత డేమేని చేసిన ఇట్టి శివా లయములను వేయింటిని కట్టించినపుణ్యము ఇతనికి కలుగును. స్వామి చెప్పిన ఈమాట అతనిచెవిని పడినది. వెంటనే అతడు వారణా సిలో అప్పుడు ప్రారంభావస్థలో నున్న రామ కృష్ణమిషను సేవాశ్రమమునకు విరాళముగ ఒకపెద్దమొత్తముపైకమును ఇత్తునసెను. కాని ఆతొలిఉద్రేకము చల్లబడగనే మొదట నిత్తు నన్న మొత్తమును తగ్గింపగోరెను. ఈవాగ్దా నోల్లంఘనమునకు సత్యనిష్ఠుడైన నిరంజనా నందస్వామికి చాల కోపము వచ్చి ఆమొత్త మును కైకొన నిరాకరించుటవలన సేవాశ్రమ మునకు ఎంత కష్టముకలిగినను పూర్తిగ నిరా కరించెను.

బాహ్యసంభవముల మూలమున ఆధ్యా త్మికపురుషునివిలువను నిర్ణయించుట చాల కష్టము. తనచుట్టుపట్ల అతడుకలిగించు ఉత్సా హమునుబట్టి అతని ఆధ్యాత్మికమహిమను తెలిసికొనవచ్చు, అదియు కొంతమట్టుకే. శ్రీ నిరంజనానందస్వాముల జీవితముద్ర పెక్కండ్రపై కననగుచుండును. కొందఱు ఆయన ప్రభావమునకులోనై దేవునకై సర్వమును పరిత్యజించి రామకృష్ణసంస్థలో చేరిరి. ఒక శిష్యుడు సన్న్యాసిగను అయ్యెను. శ్రీనిరంజ నానందస్వామిని గూర్చి తెలిసికొనవలె ననిన అందు కన్నిటికంటె ఎక్కువ ఆధారము అత నిని గుఱించి గురుదేవుడు చెప్పుచుండిన మాటయే. నిరంజనానందస్వామి తన అంత రంగభక్తులలో నొకడని గురుదేవుడు చెప్పు చుండెను.

శ్రీ వివేకానందోదాహరణము

శ్రీ పాటిలు తిమ్మారెడ్డి, ఎం.ఏ. గారు

"జగత్తంతయుఁ గ్రియారూపము. సర్వక్రియయుఁ బరమేశ్వరునందుఁ బర్యవసించును. ధాతువు సర్వధా విభక్త్యాశ్రయము. ఏవిభక్తితో సంబంధములేక క్రియలేదు. అందుచేత నన్నివిభక్తులతోఁ బరమేశ్వరునిఁ జెప్పినపుడు భగవంతుఁడు సర్వక్రియాస్థానభూతుఁడని వ్యంగ్యము. ఇది యుదాహరణ కావ్య రహస్యము."

—'కవిసామ్రాట్' విశ్వనాథ సత్యనారాయణ

ప్రథమావిభక్తి - శార్దూలము

శ్రీకైవల్యపథప్రదర్శకుఁడుఁ
　శ్రీరామకృష్ణ ప్రియుం
డాకల్యాణ గుణాలవాలుఁడు వివే
　కానందుఁ డాస్వామి లో
కైకారాధ్యుఁడు దీనబాంధవుఁడు యో
　గీంద్రుండు సుజ్ఞాని నా
వాకల్ సేకొని మ్రొక్కులౌననియు సం
　భావించుఁగాత న్ననున్. 1

త్రిపుటతాళము - కళిక - వృషభగతిరగడ

మఱియుఁ బాశ్చాత్యులకు సద్ధ
　ర్మములు దెలుపఁగఁ బుట్టినట్టిఁడు
పరమగురుఁడగు రామకృష్ణుని
　పదములను జేపట్టినట్టిఁడు
భారతీయుల గొప్పఁదనము ప్ర
　పంచమందునఁ జాటిచెప్పెను.
భారతీయుల పూర్వపావన
　పథములందున నడకమప్పెను.
విశ్వనాథుకుమార రత్నము
　వెలుఁగుబాటయి జగతిమించెను
శాశ్వతమ్మయి పొల్చునట్టి య
　శమ్మనంతమ్ముగ గడించెను
గనుల తేజముచే సకలలో
　కముల గెలువఁగఁ జాలినట్టిఁడు
ఘనుఁడు శంకరుఁడీతఁడంచు జ
　గానఁబొగడికగన్న యట్టిఁడు

త్రిపుటతాళము - ఉత్కళిక - హరిణగతిరగడ

ధరఁ జికాగోనగరవరమున
జరుగు నామత సభాంగణమున
　జలదగంభీర స్వనమ్మున
　జిలుక మకరందమురయమ్మున
నమెరికావాసులను లోఁగొని
విమలనిగమాన్నత్యమును విని
　పించిమించిన యాయజేయుఁడు
　ప్రాంచదమల సుకీర్తికాయుఁడు

ద్వితీయావిభక్తి - ఉత్పలమాల

ఈభరతోర్వియందు జని
యించుట నాకదిగర్వకారణం
బీభరతోర్వీషుందు నమ
రేంద్రుపురమ్ముతృణమ్ము నాకటం
చే భగవానుసాక్షిగ వ
చింతునటన్న పునీతివాక్యసం
శోభితు విశ్వవంద్యుని వి
శుద్ధచరిత్రు సదా నుతించెదన్

జంపెతాళము - కళిక - ద్విరదగతిరగడ

రామకృష్ణ మఠమ్ము
రమణ నిల్పినవాని
రామకృష్ణునకుఁ దాఁ
బ్రాణమే యగువాని
భువనేశ్వరికిఁ బున్న
ముల పంటయగువాని
భువినుద్ధరింపఁగాఁ
బుట్టి పెరిగినవాని
నుపనిషన్మర్మము
లుగ్గడించినవాని
జపతపమ్ముల రహ
స్యమ్ములెఱింగినవాని
నఖిలమతముల సత్య
మది యొక్కటనువాని
నిఖిలేశుపై దృష్టి
నిలిపి మసలినవాని

జంపెతాళము - ఉత్కళిక - ద్విరదగతిరగడ

ఎదుటఁ గాళిక నిల్చి
ముదముమీరఁగఁ బిల్చి
వరముఁ గోరుమటన్నఁ
బరమజననీ మిన్న
యా యోగసంసిద్ధి
నీయవే యటబుద్ధి
ననుచుఁ గోరినవాని
వినుత శీలమువాని. 6

తృతీయావిభక్తి - ఉత్పలమాల

ఆయువు గల్గినప్పుడె ర
యమ్మున జీవుఁడు పారలౌకిక
శ్రేయముఁగూర్చియో జనలు
సేయుట లెస్సగుఁ, గాలమేఁగినన్
జేయునదేమి? యట్లగుట
శీఘ్రముపాదము లాశ్రయించి సం
శ్రేయపథంబెఱుంగుదము
శ్రీమహితాత్మునిచేత స్వామిచే. 7

రూపకతాళము - కళిక - తురగవల్గనరగడ

మఱియు విశ్వమంగళమ్ము
మదిఁదలంచువానిచేత
భరతభూమిపేరువిన్నఁ
బరవశించువానిచేత
భయదవృషభజృంభణమ్ము
వాపినట్టి వీరుచేత
భయమునకు భయమ్ము సెప్ప
వలఁతియైన శూరుచేత
గుండె వ్రేల్చినం గల
గుండువడని ధీరుచేతఁ
గండబలము గుండెబలము
గలిగినదుముదారుచేతఁ
ప్రగతిపథము నాశ్రయించి
పయనించెడి స్వామిచేత
జగతి నూపివైచినట్టి
చండతరుఁడుస్వామిచేత. 8

రూపకతాళము - ఉత్కళిక - హయప్రచారగడ

కడకు నొక్కటుక్క కేనిఁ
గుడువ నింతకూడు లేని
చెట్టకాలమది గతించు
నట్టిదాఁక నాకునించు
కేని విరతి లేదటంచు
సానుభూతి యెడఁదనించు
కరుణాంభోరాశిచేతఁ
బరమయోగి వంద్యుచేత. 9

చతుర్థీవిభక్తి - చంపకమాల

సతతము రామకృష్ణుఁడును
శారదయున్నిజమానసాంబుజ
స్థితులయి కార్యసిద్ధి నుప
దేశముసేయఁ దదాజ్ఞ వెంబడిన్
మతము సముద్ధరింపఁగ స
మన్వయమార్గము నేర్పరించి సం
తతము కృషింబొనర్చిన సు
ధామయ పావనమూర్తికై నతుల్ 10

ఏకతాళము - కళిక - హరిగతిరగడ

పసితనమందున విగ్రహనిందకుఁ
బాదిరినోర్మూయించు నతనికై
యసమాత్ముని యవతారమ్మునిజను
లతిభక్తినిబూజించు నతనికై
ఖండాంతరముల హైందవవాణికి
ఖ్యాతిగడించిన విజ్ఞునికొఱకై
శాండిల్యాదుల తత్త్వవిచారము
జగతికిఁజాటినతజ్ఞునికొఱకై
దీనజనుల పరిరక్షణకోసము
దీక్షవహించునుదారుని కొఱకై
నానాత్వమునం దైక్యదర్శనము
నందిన యామహనీయుని కొఱకై
యాధునిక విధానమున శాస్త్రముల
కర్థముచెప్పిన యాతనికొఱకై
సాధనపథమున సమన్వయమ్మును
సాధించిన యోగీంద్రుని కొఱకై 11

ఏకతాళము - ఉత్కళిక - మధురగతిరగడ

నలువది కోటుల భారతీయులకు
నలువది యాదీర్ఘ శతాబ్దములకుఁ
జాలినకార్యము నొక్కఁడయ్యును
హేలగ నలువది శరత్తులయ్యును
నిండకమునుపే తా సాధించిన
రెండవ శంకరుఁడని నుతిగాంచిన
దీక్షాదక్షుండైనవానికై
శిక్షిత సకలకలుష సంఘునకై. 12

పంచమీవిభక్తి - మత్తేభము

అకటా రాతిరియుం దివమ్మనక ని
ద్రాహారముల్ లక్ష్యపె
ట్టక, యొక్కమ్మడి నుక్కగుండై కలవాఁ
డై నాఁడు పోరాడియ
ట్లుకడున్గ్లేశములోర్చు స్వామివలనన్
లోకాన నీనాఁడు దా
నొక హిందూమతమంచు నిల్చినది,
యోహో! మాకు సంభావ్యమై. 13

జంపెతాళము - కళిక - ద్విరదగతిరగడ

భవదుర్గమాటవీ
పటుకుఠారునివలన
స్తవనీయవిమల కవి
తావిశారదు వలన
నతులనీయుఁడగు వే
దాంత కేసరివలన
నతిరమ్యమౌ సచ్చి
దానంద విదువలన

స్వాత్మ సాక్షాత్కార
మదిగాంచు ఘనువలన
నాత్మవిశ్వాసియై
యలరు ధీరునివలన
విమలవాఙ్నేతృతా
విఖ్యాతయశువలనఁ
గమనీయ దివ్యవిగ్రహ
విరాజితు వలన 14

జంపెతాళము - ఉత్కళిక - ద్విరదగతిరగడ

పరమ శ్రద్ధను బాప
భరము జగతికిఁ బాపఁ
దలఁచి నిష్కామకృషి
సలుపు ప్రాచీన ఋషి
సత్తములకుం బోని
యుత్తముండగు వాని
వలనఁ జన్మయు వలన
సులభగమ్యుని వలన. 15

షష్ఠీవిభక్తి - ఉత్పలమాల

అంచితమైన నాదుహృద
యాంబురుహమ్మును భక్తితో సమ
ర్పించి తదీయదివ్యపద
పీఠికడన్ బ్రణతుల్ ఘటించెదన్
గాంచనశైల ధీరునకుఁ
గారణజన్ముఁడటంచు నెల్లెడన్
మించిన కీర్తి నొప్పెడు స
మిద్ధ చరిత్రున కెల్లవేళలన్. 16

రూపకతాళము - కళిక - తురగవల్గనరగడ

చిన్నతనమునందె ధ్యాన
సిద్ధిగన్న మహాత్మునకుఁ
దెన్నుఁజూపి జనులఁ దీర్చి
దిద్దినట్టి సజ్జనునకు
నామరణ బ్రహ్మచర్య
మవలంబించిన వానికి
నామ రహితు నామ మొండె
నాకు శరణమనువానికి
భ్రాతృశిష్యసంఘమనః
పద్మబాల భాస్కరునకు
నేతృత్వము పూని వారి
నిలిపినట్టి యాఘనునకు
నొకవిలయమునాఁటి ఝంఝ
యోయన విసరినయతనికి
సకలధరాపాల ప్రణుత
చరణయుగళ జలేజునికి 17

రూపకతాళము - ఉత్కళిక - హయప్రచారరగడ

† దుందుభిని జనించి విజయ
దుందుభిని జగమ్మున రయ
మునను మెఱయఁజేసి హెచ్చి
జనుల యెడఁదలందుఁ జొచ్చి
ప్రాఁతక్రొత్తలకును మేలి
సేతువుగా జగతిఁగ్రాలి
నట్టి విమల విజ్ఞానికి
గట్టి గుండెగల వానికి. 18

సప్తమీవిభక్తి - మత్తేభము

భగవంతుండను దివ్యతేజమును ద
త్ప్రాప్త్యర్థమ్మీరెండె యీ
జగతిన్నైనభిమానమున్నిలుపు న
స్మద్రాజకీయమ్ములం
చుగళమ్మెత్తి వచించినట్టి ఘనునం
దున్ స్వామియందున్ సదా
నెగడున్ మామక భక్తియుక్తులనటే
నేమ్రొగ్గు సూపించెదన్. 19

† దుందుభినామసంవత్సరమున స్వామిజనించెను.

రూపకతాళము - కళిక - తురగవల్గనరగడ

ఉత్కృష్టస్వామియనుచు ఘనత
నొంది వెలయు ధీరునందు
దిక్కటాహముగలించిన
దివ్యయశస్సహితునందుఁ
గార్యోయిల్లఁగని సమాధి
గాంచిన మహనీయునందుఁ
గర్మఠులగు సన్న్యాసులఁ
గావించిన స్వామియందు
గిరి నిర్ఝరమట్లు పొంగి
ప్రేల్లిరికెడు మూర్తియందు
ధరఁ బ్రాపృజ్జలద గర్జి
తములు నెఱపు యోగియందు
నాకంధి విధమ్మున న
త్యంతము గంభీరునందు
నాకసమ్ము పోలె నూహ
కందని యవ్యక్తునందు 20

రూపకతాళము - ఉత్కలిక - హయప్రచారరగడ

వర్గ కలహములను రేపి
స్వర్గ సుఖములెల్ల మాపి
జాతియందనైక్యము నవి
నీతి పాదుకొల్పకుఁడవి
తొలఁగఁ గృషి యొనర్పవలయుఁ
గలిసి శ్రమింపంగవలయు
నన్న నీతి వేత్తయందు
సన్నుతాంఘ్రి పద్మునందు. 21

సంబోధన ప్రథమావిభక్తి - శార్దూలము

ఏనాఁడో ఋషులుండిరంచు వినుటాం
డే కాని వారెట్టి వా
రో నాయూహలనందలేనయితి, నో
హోస్వామి, నిన్జూచి య
న్నా! నేఁడూహయొనర్చి వారల మహో
వ్యక్తిత్వముఁ, శ్రీ వివే
కానందా, మహనీయమూర్తి, గురుదే
వా, యిత్తుఁ బుష్పాంజలుల్. 22

త్రిపుటతాళము - కళిక - వృషభగతిరగడ

స్పర్శచే గురుదత్తమై చను
జ్ఞానభక్త్యాదికధనుండా,
దర్శనమ్ములయందు శక్తిని
దరిసి భాషించినఘనుండా,
శిష్యులకును సమాధిపద్ధతి
చిత్తములరఁగఁ దెలుపువాఁడా,
భాష్యకారులకన్న మిన్నగ
భక్తితత్త్వము పలుకువాఁడా,
ప్రకటితాఖిల దీనసుక్షే
త్రములపాలిటి యంబుదమ్మా,
సకల హైందవ ప్రజామానస
చంచరీక జలేదహమ్మా,
సాంఘికాభ్యుదయమ్ము కొఱకై
శ్రమల కోర్చిన కర్మవీరా,
సంఘటిత జాతికిఁ బునాదులు
సంఘటించిన ధర్మవీరా. 23

త్రిపుటతాళము - ఉత్కలిక - హరిణగతరగడ

అనుపమమ్మగు భక్తియుక్తులఁ
దనదు ప్రియవరుల శక్తుల
నెల్లలోకము తెలుఁగఁ జాటిన
యెల్ల హృద్వీణలను మీటిన
స్వామి, సత్సన్నుత చరిత్రా,
రామకృష్ణ ప్రీతిపాత్రా,
ధన్యజీవీ, మాననీయా,
నాన్యతో దర్శిత సుకాయా! 24

సార్వవిభక్తికము - ఉత్పలమాల

నీవు మహానుభావుఁడవు
  నిన్ను సదామది నెన్నువాఁడ నీ
చే వెలుఁగుల్ లభించినవి
  చేతులు మోడ్చెద భక్తి నీకునై
నీవలనన్ గృతార్థుఁడను
  నీకు నమస్కృతి నీపదమ్ములం
దేవిలసిల్లు భక్తివసు
  ధేశ్వరపూజిత పాదపంకజా. 25

అంకితాంకము - సీసము

శ్రీరామదివ్యచరిత మానసాది స
  త్కావ్యనిర్మాణైక కర్మఠుండు
పాటీలువంశాబ్ధి పార్వణచంద్రుఁడుం
  కంపల్ల్యభిజనుండు ఖ్యాతుఁడైన
గోవిందరెడ్డికిఁ గూరిమితనయుఁడు
  పుట్టమాంబాగర్భ పుణ్యఫలము
భారతీయతకునై ప్రాణమిచ్చెడువాఁడు
  పరతత్త్వ జిజ్ఞాసు ప్రథమగణ్యుఁ

డైనవాఁడు లింగ్మారెడ్డి యభిధవాఁడు
స్వామి శ్రీవివేకానంద చరణములకు
సంకితముగ శతతమ జయంతివాఁడు
భక్తియుక్తి నీచిఱుతకబ్బమురచించె. 26

శ్రీ వివేకానందస్వామి - దేశాభ్యుదయము

బ్రహ్మచారిణీ లలిత

శ్రీవివేకానందస్వామి జన్మించి ఒక శతాబ్దము పూర్తియైనది. భారతదేశమందేకాక విదేశములందుకూడ స్వామివారి శతతమ జయంతి ఉత్సవములు కడువైభవముగ జరుప నిశ్చయించిరి. కాని ప్రస్తుతము చీనాదేశపు దాడివలన ఊరేగింపులు, వినోదప్రదర్శనములు, వస్తుప్రదర్శనశాలలు మున్నగువానికై ధనము వ్యయించుట ఉచితము కాదని రామకృష్ణమిషన్ వారు శ్రీ వివేకానందశతతమ జయంత్యుత్సవప్రణాళికనుండి వానిని రద్దుచేసిరి. దేశము కష్టదశలో నున్నది. వేనకువేలు సోదరులు స్వదేశమునకై యుద్ధమున తమ భౌతికదేహము లర్పించి వీరస్వర్గము నలంకరించుచున్నారు. అంతఃకలహముల నెల్లమఱచి దేశము ఒక్కటియై శత్రుసేనల పాఱద్రోలుటకై నడుముకట్టినది. 'నిద్రాణమైయున్న మన భారతాంబ మేల్కాంచుచున్నది!......ఆమె నెవ్వరు ఇక ప్రతిఘటింపజాలరు, ఆమె మరల నిద్రపోదు; ఏ బాహ్యశక్తియు ఆమె నిక నిరోధింపజాలదు. అదుగో అఖండభారతవర్షము విజృంభించుచున్నది.' అని స్వామిజీ వచించిన పల్కులు యథార్థములైనవి. భారతమాతా, నీకు జయము సుగాత! నీబిడ్డలు నిన్ను మరల దాస్యశృంఖలకు బద్ధురాలిని చేయకుండుటకు గాను దృఢప్రతిజ్ఞ బూనియున్నారు. స్వతంత్ర భారతదేశ ఖ్యాతి నలువైపుల ప్రసరించుచున్నది. తమ స్వాతంత్ర్యమును నిలబెట్టుకొనుటయే కాక ప్రపంచమునకు మార్గదర్శకమై నిలువవలెను, భారతజాతి. బాహ్యోన్నతి వైపునకే కాక ఆత్మవికాసమువైపునకు కూడ

మనము దృష్టిని మరలింపవలెను. అపుడే మనకు సంపూర్ణవిజయము చేకూరగలదు. ప్రస్తుతము వివేకానందుని వాఙ్మయము సాహిత్యము ఎక్కువగ ప్రచారముచేయవలసిన అదను వచ్చినది. ఈశతతమజయంతిసందర్భమున పట్టణములందే కాక, వాడలయందును, పల్లెలయందును ఇంటింటికిని శ్రీస్వామివారి దివ్యవాణిని అందజేసి, భారతజాతికి ఆధ్యాత్మికముగను, మానసికముగను, ఆర్థికముగను నైతికముగను ఏవిధముగనైనను బలహీనత చెందనీయక నూతనధైర్యోత్సాహముల కలుగజేయవలెను. శ్రీవివేకానందుడు కేవలము సన్న్యాసియే కాదు, అసమాన ప్రతిభాసంపన్నుడు, త్రికాలజ్ఞాని, నవీనభారతహృదయమున ఆశాజ్యోతిని వెల్గించిన యతిపుంగవుడు. తనదృష్టిని నలువైపుల ప్రసరింపజేసి భారతజాతికే కాక విశ్వమంతటికిని అభివృద్ధిమార్గముల చూపెను. నేడు మనము ఎదుర్కొనవలసిన సమస్యల కన్నింటికిని సమాధానములు వివేకానందవాఙ్మయమున కానవచ్చుచున్నవి. అందుచేతనే శ్రీవివేకానందస్వామి శతతమజయంతిస్మారకముగ, వారి రచనలు, లేఖలు, ఉపన్యాసములు, సంభాషణల నన్నింటిని దేశభాషలలో అనువదించుచున్నారు, ఆబాలవృద్ధము, స్త్రీపురుష విచక్షణలేక చదువ వచ్చినవారెల్లరును శ్రీవివేకానంద సంపూర్ణగ్రంథావళిని సమగ్రముగ చదివి సక్రమముగ అర్థముచేసికొని, వానిని ఆచరణలో పెట్టుటకు ప్రయత్నింపవలెను. అంతటితో ఆగక వానిని సామాన్యప్రజలకు బోధింపవలెను.

స్వామి వివేకానందుని మత మేమి? ఆయన నూతనమతమును స్థాపించెనా ఏమి అని కొందఱనుకొనవచ్చును, హిందూశ్రుతిస్మృతులలో తెల్పినవాక్యములనే ఆయన తిరుగవల్లించిరే కాని, నూతనవిషయమేమియు బోధించుటకు రాలేదు. పందొమ్మిదవశతాబ్దాంతమున భారతజాతి శారీరక, మానసిక, ఆర్థిక, నైతికబలముల నెల్ల కోల్పోయి చాల హీనస్థితికి వచ్చియుండెను. అట్టితరుణమున శ్రీవివేకానందస్వామి జన్మించి ఆధునిక భారతసమాజమునకు అరటిపండు ఒలిచి చేతబెట్టినట్లుగ గీత, ఉపనిషత్ వాక్యముల నెల్ల సులభశైలిలో ఎల్లరకును అర్థమగునట్లుచెప్పి, ప్రజలలో నూతనోత్సాహమును మేల్కొల్పెను. వా రిట్లు పల్కిరి: 'భారతజాతీయాదర్శము, భగవద్భక్తిసంజనితమగు త్యాగమునే లక్ష్యముగానిడుకొని సింహబలసాహసములతో దూషణాద్యతీతులై, కర్మఫలకాంక్షను విసర్జించి, కార్యరంగమును వరింపుడు. హనుమన్మహావీరుడే మీకు ఆదర్శపురుషుడు. జితేంద్రియచక్రవర్తియు, అద్వితీయ ధీశాలియునగు నాతడు రామనామమందలి యఖండభక్తితో ప్రాణభీతిని విడనాడి, యొక్కదుముకులో సాగరము నెట్లు లంఘించెనో చూడుడు! అత డెట్టి భగవత్సేవకుడో! ఆదర్శమూర్తియో! తన యఖండబాహుబలముచే, అద్వితీయపరాక్రమముచే, రావణుని రాక్షససైన్యములను హాహాకార మెత్తింప కల్గిన మహావీరు డాతడు. మఱియొకవైపున రామపదపంకజార్చకులలో నద్వితీయుడు నాతడే. అట్టినిశ్చంచలభక్తియే దేశమునకిపుడు ఆవశ్యకము.'

శారీరక, మానసికార్థిక, నైతికబలములు సమకూర్పనిదే భారతజాతి పునరుద్ధరణ కాజాలదని స్వామి స్పష్టముగ పల్కెను. 'నా మతసారము బలము (శారీరక మానసికాధ్యాత్మిక బలము) గీతోపనిషద్భాగవతధర్మములలో నేది

యైనను కానిండు, మనః స్థైర్యము నాత్మో త్తేజము కల్గింపని ధర్మమును, నేనుధర్మముగా పరిగణింపను. ధర్మ మనగా బలము, శక్తి బల మును మించిన దేదియు లేదు. స్వామిజీ హిందువులకు ముఖ్యముగ శారీరబలము సంపా దించుకొనుట ప్రథమకర్తవ్య మని బోధించిరి. శరీరదార్ఢ్యల్యమే మనదుఃఖముల కన్నింటికిని కారణము. శరీరదుర్బలతవలననే మనము చిన్నవిషయమునకు భయపడుచుము, ఇతరు లను చూచి జంకుదుము. ఏపని చేయుటకును ముందుకురాము. 'సమస్తపాపములును సమస్త దోషములును, నొక్కమాటలో—దౌర్బల్య మనెడి యీయొక్కమాటలో—నిమిడియున్న వని గ్రహింపుము. దౌర్బల్యమే పాపకృత్య ములకు ప్రేరణశక్తి. దౌర్బల్యమే స్వార్థపరత్వ మునకు మూలము......శారీరకముగా కాని, మానసికముగా కాని, యాధ్యాత్మికముగా గాని మిమ్ముల బలహీనుల చేయునదేదియైనను దానిని విషమువలె విసర్జింపుడు; దానిలో ప్రాణము లేదు, అది సత్యము కాజాలదు— ఇదియే సత్యత్వనిదర్శనము. సత్యము బలదాయ కము. సత్యమే నైర్మల్యము, సత్యమే సర్వజ్ఞ త్వము! సత్యమేబలదాయకమై, వికాసహే తువై, శక్తిసామర్థ్యప్రదాయకమై యుండ వలయును.'

మానవునకు తగినంత శరీరబలము లేనిచో దేశమునకు గాని, సమాజమునకు కాని, కడకు తనకుటుంబమునకు గాని ఏలాటి సహాయము చేయజాలడు. అంతియే కాక అత డున్నత విషయములనుగూర్చి చింతింపజాలడు. సర్వదా తనదేహముగూర్చియే చింత. ఆధ్యాత్మిక విషయములగాని, వైజ్ఞానికవిషయములగూర్చి కాని చింతింపజాలడు. అట్టివాని కిక సంస్కృతి అనునది ఎచ్చటినుండి వచ్చును? అందుచేతనే స్వామిజీ ఇట్లు పల్కిరి : 'మొట్టమొదట మన యువకులు బలీయులై యుండవలయును; మతము ధర్మము—దాని తరువాతి మాట... మఱి కొంచెము దృఢమైన కండరములమూల మున గీతను నీవు మఱింత చక్కగా గ్రహింప గలుగుదువు. నీలో మఱికొంచెము బలకరమైన రక్తము మూలమున శ్రీకృష్ణుని మహాప్రతి భను, మహాబలమును మఱింత బాగుగా గ్రహింపగలవు.' నీశరీరము నీకాళ్ళపై సుస్థిర ముగ నిలువ, నీవు మానవుడ వని గ్రహింప గల్గినపుడు ఉపనిషత్తులను, ఆత్మవైభవమును మఱింత బాగుగా గ్రహింపగలవు.' ఈబలమును గూర్చి స్వామిజీ నూతనముగ సృష్టింపలేదు. ''నాయ మాత్మా బలహీనేనలభ్యః'' అని ఉప నిషత్తులు ఘంటాపథముగ ఘోషించుచున్నవి. ''శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మసాధనం'' అధ్యా త్మికసాధనలకు శరీరబలము మొట్టమొదట ఆవశ్యక మని స్మృతులుపల్కుచున్నవి. కాన ధర్మార్థకామమోక్షములలో ఏదేని పొంద వలె నన్నచో మొదట శరీరసౌష్ఠవ మావశ్యకము, బలమే భవరోగముల కెల్ల ఔషధము, బలవం తుడు త్వరగా కామక్రోధాదులకు వశుడుకాడు. బలహీనుడు ఇహమునకుగాని పరమునకుగాని కొఱగాడు. కావున స్వామిజీ నవీనయువకులకు నవీనశైలిలో ఇట్లు బోధించిరి.

'...ఇనుప కండరములు, ఉక్కునరములు, తదనంతరము వజ్రాయుధతుల్యమగు మనస్సు —నాయనలారా! ఇవియే మనకు వలయునవి.'

'...మొట్టమొదట శరీరబలము నార్జించు కొను డని నేను మీకు బోధించుచున్నాను. ఉట్టికెగుర లేని యమ్మ స్వర్గమునకు ఎగుర బోయె నట! బలోపేతులైయున్నచో మన

స్సును నిగ్రహించుటకు మఱింత మీ రర్హులై యుందురు'... మనోనిగ్రహము చేకూరినంతనే, సంపూర్ణముగా మనస్సు మీకు వశమైనంతనే, శరీరము బలిష్ఠముగా నున్నను లేకున్నను మీరు గమనింప నక్కర లేదు. మనశ్శరీరములు మీ కపుడు జోహారు లొనర్చును.'

శారీరకబలముతోపాటు ఆర్థికబలమును కూడ సంపాదించుకొనవలెనని స్వామిజీ పెక్కుమార్లు పల్కిరి. మన దేశమును దరిద్రదేవత పెక్కుసంవత్సరములుగ బాధించుచున్నది. దారిద్ర్యము మూలముననే అనారోగ్యము హెచ్చెను, విద్య అడుగంటెను 'విద్యలేని వాడు వింతపశువు' అన్నట్లుగ మనదేశస్థులు వింతపశువులుగ తయారైరి. సమస్తభారత దేశమును కాలినడకన పర్యటించి మనదేశస్థుల అజ్ఞానమును, దరిద్రతను చూచి స్వామిజీ హృదయము ద్రవించిపోయెను. దేశవాసుల దుఃఖమును ఆపుటెట్లా యని స్వామి పరితపించెను. పేదలకై ఏదేని సేవ చేయ కల్గు ఉపాయమునకై మనదేశములోని ధనికుల కడకు వెళ్ళెను. వారు స్వామిజీసలహాల పెడ చెవినిపెట్టిరి. అటుపై స్వామి ఆర్థికసాహాయ్యార్థమై పశ్చిమఖండములకు వెళ్ళి – అచటినుండి చాలినంత ధనము సంపాదించి శ్రీరామకృష్ణ సేవాసంఘముస్థాపించెను. నేడు దేశములో పెక్కుచోట్ల ఈసంఘోపశాఖలు ఏర్పడినవి. ఈసంఘము ప్రజల కష్టముల బాపుటకు సర్వ విధముల పాటుపడుచున్నది. ముముక్షువులకు జ్ఞానదానము, విద్యార్థులకు విద్యాదానము, రోగులకు ఉచితచికిత్స – క్షుధార్తులకు అన్నదానము ఇంకను పలుసేవలు చేయుచున్నది. ఆకటి బాధతో ఉన్న వానికి మతబోధకావించుట వెఱ్ఱితన మని స్వామి బోధించెను. వట్టి కడుపులకు మతము అంటదు, వా రిట్లనిరి: 'మొదట అన్నము అటుపై మతము... అన్నమో రామచంద్రా! యని పలవించునార్తులకు మతబోధ, లెందులకు? వలయునది అన్నము.' మన దేశదరిద్రుల అగచాట్లకు స్వామిజీ పెక్కుమార్లు విలపించిరి. పాశ్చాత్యదేశములలోని ప్రజల సిరిసంపదల చూచినపుడు మన దేశస్థులు ఒక్కపట్టెడన్నమునకై వాపోవు సంఘటనలు జ్ఞప్తికి వచ్చి స్వామి వెక్కివెక్కి ఏడ్చెను. స్వామి ఇట్లు పల్కెను: 'అనాథల కన్నీటిని ఆపజాలని — వారల కడుపు చిచ్చు చల్లార్ప పట్టెడన్నము పెట్టజాలని మత మనినను, దేవు డన్నను నాకు నమ్మకము లేదు. ఎంత గొప్ప సిద్ధాంతములను ప్రకటించినను, ఎంతబ్రహ్మాండమైన వేదాంతమును చాటినను, పుస్తకములను సిద్ధాంతములను అంటిపట్టుకొనియుండు ధర్మమును నేను ధర్మ మన జాలను,...మా మతధర్మము లని చెప్పుకొని మీరు గర్వించు నట్టి వానిని ఆచరణలో చూపుడు, ముందంజ వేయుడు!'

అన్ని దానములలో నన్నదానము గొప్పది అన్నారు పెద్దలు. తిండి లేక మలమలమాడుచు ఆకలో అని తనవాకిటికి వచ్చిన వానికి పట్టెడన్నము పెట్టగల్గినవాడే శుష్కముగు జపతపములు చేసిన వానికన్న కోటిరెట్లు ఘనుడు. స్వామిజీ ఇట్లు పల్కెను: 'అభ్యుదయమునొంద వలయు ననిన, మీకర్మకలాపములను గంగలో కలిపి, సజీవదైవమును మానవదైవమును — ప్రతిమానవరూపుని—విశ్వముననే కాక, ప్రతి వ్యక్తియందును వెలయు భగవంతు— నారాధింపుము. భగవంతుని విశ్వరూపమే యీ ప్రపంచము.' పేదలపట్ల నిరసనభావమును ఏనాడు మనము చూప ఆరంభించితిమో

ఆనాటినుండియే మన దేశపతనము ఆరంభించెను. ప్రాచీనకాలమునుండియు దానధర్మములకు ప్రసిద్ధి కెక్కిన మనదేశమునకు ఇట్టి నీచ స్థితి గల్గుట వాస్తవముగ శోచనీయమగు విషయమే. స్వామిజీ వాక్కుల పరిశీలింపుడు: 'జన సామాన్యమును అలక్ష్యముచేయుటయే మన సాంఘికమహాపాతకము. మనపతనమున కిది యొక గొప్ప కారణము. భారతజనసామాన్యమునకు మరల చక్కని విద్యగఱపి, అన్నపానముల సమకూర్చి సంరక్షించిననేకాని ఎన్ని శ్రీరంగనీతులు చెప్పినను, ఎంతరాజకీయాందోళనముచేసినను లాభము లేదు.'

పేదఱికముతోపాటు నిరక్షరత హిందూ సమాజమును మఱింత బలహీనపఱచెను. అందుచే స్వామిజీ హిందువులను విద్య నేర్చి బుద్ధిబలమును కూడ వృద్ధిచేసికొనవలె నని కోరెను. విద్యలేనిదే రాజనీతి, సాంఘికవ్యవస్థలుకూడ చక్కబడజాలవు.

'ఉజ్జీవసకరము, ధైర్యవీర్యజనకము, శీల నిర్మాణసమర్థమునగు భావముల గ్రహించుటయే విద్య.'

'దేనివలన శీల మేర్పడునో, మనోబల మభివృద్ధిచెందునో, బుద్ధి వికసించునో, స్వశక్తిపై నిలుచుటకు మానవు నెయ్యది సమర్థుని చేయునో, అట్టి విద్యయే మనకు కావలయును.'

ఏవో కొన్ని పుస్తకములు బట్టిపట్టి ఒకడిగ్రీ పొందినంతనే విద్య కాజాల దని స్వామిః పల్కువారు. 'మానవునిలో అంతర్హితమై యున్న దివ్యశక్తిని ప్రకటించునదియే విద్య.'

'ప్రతివ్యక్తిలోను పరిపూర్ణత స్వతస్సిద్ధముగనే కలదు. తత్ ప్రకటనయే విద్య.' విద్య వలననే మానవత్వము చేకూఱును. చదువు వలననే తమసొంతకాళ్ళపై తాము నిలువబడగల్గు శక్తి ఏర్పడవలెను. 'కేవల పుస్తకపాండిత్యమువలన ప్రయోజనము లేదు. దేనిచే శీలమేర్పడునో, మనోబలము అభివృద్ధియగునో, ధీవికాసము కలుగునో, ఏది మనలను స్వశక్తిపై నిల్చుధీరుల నొనర్చునో — అట్టి విద్య మనకు కావలయును.... అట్టి విద్యావిధానమువలన స్త్రీలు తమసమస్యల నన్నింటిని తామే పరిష్కరించుకొనగలరు......స్త్రీలు ధైర్యస్థైర్యములను, ఆత్మసంరక్షణమును అలవఱచు కొనవలయును. నేడు ఇది యెంతయో ఆవశ్యకమై యున్నది....మతము, లలితకళలు, శాస్త్రము, గృహపరిపాలనము, పాకకళ, కుట్టుపని, ఆరోగ్యశాస్త్రము. వీనిలోని ముఖ్యవిషయములను మన స్త్రీలకు బోధింపవలయును. వారలను నవలలను చదువనిచ్చుట మంచిది కాదు. ......సీత సావిత్రి, దమయంతి, లీలావతి, ఖానా, మీరాబాయి మున్నగువారల సచ్చరిత్రములు వారల హృత్ప్రీతము నలంకరింపవలయును.......అంతియే కాక ఐహికపరిస్థితుల అభివృద్ధికై వినియోగించు పారిశ్రామిక విద్యల నెల్ల పాశ్చాత్యులవద్దనుండి నేర్చుకొని, మత సంబంధమైన విద్యను పాశ్చాత్యులకు ఈయ వలసినదిగా స్వామిజీ కోరెను. పశ్చిమఖండ వాసులు భౌతిక విజ్ఞానమున ఎంతయో ముందుకు సాగుచున్నారు. మనము కడుశ్రద్ధతో వారలవద్ద నుండి నేర్చుకొనవలెను, వారలతో సంబంధముంచు కొనవలెను.

'ప్రపంచముతో—భారతదేశము వెలుపల నున్న ప్రపంచముతో — సంబంధము వీడి మనము మనజాలము. మనగల మనుకొనుట మన బుద్ధిహీనత.........మీరా కూపములనుండి

వెలువడి ప్రపంచజాతులనడుమ ఎంతసంచరించిన — మీకును — దేశమునకును గూడ— అంత మంచిది.' ఈవిధముగ 'ఇహమున సుఖింప హేమవిద్యను, పరమున సుఖింప బ్రహ్మ విద్యను—' ఈ రెంటిని నేర్చుకొనవలసినదని స్వామిజీ మనలను కోరెను.

వీనిఅన్నింటికన్న స్వామిజీ ఎక్కువగా కోరినది ఆత్మబలము. శారీరక, ఆర్థిక, బుద్ధిబలములకన్న సర్వోత్కృష్టమైనది ఆత్మబలము. మిగతబలము లన్నియు ఈ ఆత్మబలమును సంపాదించుటకు తోడ్పడవలెను. హిందూదేశము ఇంతటిక్షీణదశకు వచ్చుటకు ముఖ్యకారణము మన వేదాంతమతమును మఱచుటయే. సర్వవ్యాపియగు ఆత్మ ప్రతిమానవునిలో ప్రకాశించుచున్న దనియు, ఆఆత్మను తెలిసికొనుటకు ఎల్లరకును హక్కు కల దనియు వేదాంత మతము తెల్పుచున్నది. కొందఱు పాశ్చాత్య నాగరిక తాలోలురగు హిందువులు వేదాంతమును పనికిమాలిన విద్యగా పరిగణింతురు. వేదాంతమును వారు సక్రమముగ అర్థముచేసికొనకుండుటయే ఇందులకు కారణము. నిజముగ వేదాంత మొక్కటియే నిర్భయునిగను, బలవంతునిగను చేయును. వేదాంతి కాగోరు వానిని చూచి ముందుగ పిఱికితనము పారిపోవును. నిజమగు వేదాంతి సుఖదుఃఖముల కతీతుడు. దుఃఖములే కదా మానవుని అధఃపాతాళమునకుచేర్చునవి ? వేదాంతబలము కూర్చుకొనినచో మానవుడు దుఃఖముల నోర్చుకొని ముందునకు సాగును. మానవుడనగ దేహము కాదు, మనస్సు కాదు; ఆత్మ —దీనిని అస్త్రములు ఛేదింపజాలవు, అగ్ని కాల్పజాలదు; వాయువు శోషింపజాలదు.— ఆత్మ అనంతము, సర్వవ్యాపి, సర్వకాలసర్వావస్థలయందు శాశ్వతముగ నుండునది—అదియే సచ్చిదానందస్వరూపము. ఈఆనందము ఒక్కటొట్టు అనుభవించినచో ప్రాపంచిక విషయానందము తుచ్ఛముగ తోచును. హిందువులు యథాతథముగ తమ మతమును తెలిసికొన్నచో ఈఆత్మశక్తిప్రభావమును అర్థము చేసికొనగలరు. ఉపనిషత్తులలో ఈ వేదాంత మతమును ఆత్మతత్వమును గూర్చి చక్కగ తెలుపబడినది.అందుచేతనే స్వామిజీ సామాన్య ప్రజలకు ఈఉపనిషన్మతమునుగూర్చి బోధించి, ఆత్మబలోపేతుల నొనర్పగోరెను. ఇంతవఱకు ఏకొద్దిపాటి బ్రాహ్మణులవద్దను పండితులవద్దను భద్రపఱచియుంచినట్టి ఈమతమును ఇంటింటికి కొనిపోయి ప్రచారముకావింపగోరెను.

'వేదాంతము నొకమతముగా—ధర్మముగా —గై కొనిచూచినచో, అత్యంతానుష్ఠాన యోగ్యమై యుండవలయును. సర్వావస్థలయందును మనము అది ఆచరింపదగినదిగా నుండవలయును. అంతమాత్రమే కాదు, వ్యవహారమునకును పరమార్థమునకును గల ప్రకృతి వైషమ్యము తొలగి పోవలయును; ఏలన వేదాంత మేకత్వమును బోధించును — సర్వ విషయములందును జీవ మభిన్నముగ నుండవలయు నని శాసించును. మతాదర్శములు జీవనరంగమునం దంతటను సంపూర్ణవ్యాప్తి గలవై, మనభావములన్నింటియందును జొచ్చి విశేషముగా అనుష్ఠానములోనికి రావలయును.' ఈవేదాంతమును అత్యంత సహజ భాషలో బోధించి, నిత్యజీవనమునకు తోడ్పడ జేయవలయుననియే స్వామిజీవాంఛ. పసిబాలురు సహితము అర్థముచేసికొనగల్గునట్లుగ ప్రజలకు తెలుపవలెను.

'ఆత్మవిశ్వాసమును కోల్పోయి అచలమై, నిద్రాణమై యున్న భారతదేశమును మేల్కొల్పుటయే ఇపుడు నా ఏకైక వాంఛ.' జీవితములో ఈ అద్వైతవేదాంతప్రయోగ మెట్లు కావించుకొనవలయునో స్వామిజీగ్రంథములలో కానవగును.

ఇంతటితో ఆగక దేశాభ్యుదయమునకై స్వామిజీ ఇంకను కొన్ని మార్గముల సూచించెను. వానిలో త్యాగము — సేవ ఇవి ముఖ్యమైనవి. మహాత్యాగమువలననే మహాకార్యములు సిద్ధించును కదా! సమదర్శనమున కవసరమగుచో సమస్తము త్యజింపవలయును. స్వామిజీ పల్కుల నాలకింపుడు —

'వలయునది త్యాగము- అదిలేనిదే పరహితార్థమై ఎవ్వరును మనఃపూర్వకముగా పాటుపడజాలరు. త్యాగి ఎల్లరను సమదృష్టితో జూచును— లోకమున సదా దాతవై వర్తింపుము. అన్నిటి నిచ్చివేయుము, ప్రతిఫలము నాశింపకుము. ప్రేమను, సాయమును, సేవను నీచేతనైన యేయల్పవస్తువునైనను నొసగుము. కాని కోమటిబేరపు దృష్టితోమాత్రమువలదు. ఏషరతులను విధింపకుము, అపు డెవ్వరును వంచితులు గారు. భగవానుడు మన కొసగునటులే ఔదార్యముతో నిచ్చివేయుదుముగాక!'

'త్యాగము సేవ. ఇవియే మహోత్తమాదర్శము లని భారతీయులు గుర్తింపవలయును.

'ప్రతిపురుషుని, స్త్రీని, ప్రతివ్యక్తిని సాక్షాద్భగవత్స్వరూపముగా గనుము. నీ వెవ్వరికి నుపకారము చేయజాలవు— కేవలము సేవింపగలవు—అంతియే. నీ కధికార మున్నచో పరమేశ్వరసంతానమును సేవింపుము... మానవశరీరమున మానవాత్మయే మనకర్చనీయుడైన భగవంతుడు.'

దేశాభ్యుదయమునకై స్వామి వివేకానందుని ఈసింహగర్జన పిలుపు ఆలకించిన ఉన్నతి నందగలము:

'వత్సలారా, ధీరోదారులారా, సహృదయులారా, ఉజ్జ్వలదీక్షాదక్షులు కండీ, ఆశయ సాఫల్యమునకు గాను కృషిచేయుడీ, కార్యక్రమము కొనసాగింపుడీ! పేద ప్రతిష్ఠలను గాని మఱియే మూర్ఖతను గాని ఆసింపకుడు. స్వార్థమును జాఅద్రోలి కార్యాంగణమున నుఱుకుడు! గడ్డిపోచలను వెంటిగా జేసినచో, వానితో మదించిన యేనుగును బంధింపవచ్చునని జ్ఞప్తి నుంచుకొనుడు. సర్వేశ్వరుడు మిమ్మందఱ ననుగ్రహించు గాక! సర్వేశ్వరశక్తి మీా యందఱియందును వెల్గొందుగాక! లెండు, మేల్కొనుడు, పరమపదప్రాప్తివఱకు ఆగవలదని వేదములు ఘోషించుచున్నవి. దీర్ఘనిశీధము పటాపంచలగుచున్నది. ప్రభాతము సమీపించుచున్నది. ఉత్సాహాతరంగము బయల్వెడలినది....వత్సలారా, ధైర్య సాహసములు! ప్రేమ — విశ్వమానవప్రేమ — విశ్వాసము ఆత్మవిశ్వాసము, ఇక భయము లేదు; భయమే మహాపాతకము'' దేశాభ్యుదయమునకు ఇంతకంటె మించిన ఉపదేశముల నెవ రీయగలరు ?

ఓం శాంతిః శాంతిః శాంతిః

తిరస్కృతరాజాశ్రయులు - మహోజ్జ్వల సారస్వత నిర్మాతలు : బమ్మెర పోతన

విద్వాన్ శిరోమణి శ్రీ వాదారి శ్రీనివాసశర్మగారు

కట్టలు తెగి ప్రవహించెడి భక్తిరసామృత ప్రవాహమునఁ దన్మయుఁడై మునకలు వేయుచు, తద్రసానుభూతిని సాటివారల కందింపఁబూనిన శ్రీరామభక్తుఁడు బమ్మెర పోతన—అహర్నిశలు శ్రీరామపాదారవింద కీర్తనాయత్తమగు చిత్తముతో నిత్యనూతనము లగు కృతులను రచియించి గానముచేసి, తద్రసానుభూతిని అందఱికిని సమానముగాఁ బంచి పెట్టఁదలచిన శ్రీరామభక్తుఁడు త్యాగరాజు — ఏడుకొండలవాని యడుగులకు మడుగు లొత్తుచు శ్రీవేంకటేశ్వర దివ్యచరణసన్నిధిని భక్తిపారవశ్యముచే నప్రయత్నముగాఁ బొంగి పొరలి వచ్చెడి కీర్తనలతోఁ దిరుమలప్పని గుణగానము చేయుచు భక్తాగ్రగణ్యుఁడైన తాళ్ళపాక అన్నమయ్య— భక్తిపారవశ్యమున నెవ్వరికిని దీసిపోక, సంకల్ప పూర్వకమైన దృఢాశయము గలిగి వరదరాజకటాక్షవీక్షాపాత్రతచేఁ బ్రతివాదులకు గుండెలో గాలమైన కవితార్కికసింహులు, సర్వతంత్ర స్వతంత్రులునైన శ్రీ వేదాంతదేశికులు — భగవత్కృపకుఁ బాత్రు లగుటయేగాక మహోన్నత సారస్వత నిర్మాతలు నైరి. నలువురును కవితాసామ్రాజ్యమున పట్టభద్రులైన భక్త సార్వభౌములు. దక్షిణాపథమునకే వన్నెచిన్నెలు దెచ్చి తమ సారస్వతమునకుఁ బండితపామరులలో సమాన భక్తిప్రపత్తులు రేకెత్తించిన కవిపుంగవులు. విద్వత్తు, వినయము, వైరాగ్యము, భక్తి- ఇవి నాలుగు వీరియందు మూర్తీభవించినవి. నలువురును తమ్ము వెదకికొనుచు వచ్చిన రాజాశ్రయమును కాలఁ దన్నిన మహనీయులు.

బమ్మెర పోతన ఆంధ్రవాఙ్మయమున పేరు ప్రతిష్ఠలు గడించిన మహాకవి. పూవుపుట్టగనే వాసనలు అబ్బినట్లు ఈయనకుఁ జిన్ననాడే జన్మాంతరవాసనాసంచితములైన విద్య లబ్బినవి. గీర్వాణాంధ్రము లీయనకుఁ గరతలామలకము లైనవి. అంతే కాదు; వివిధ విద్వాంసుల మహోన్నత గ్రంథాశయముల నాకళించిన మనీషి యితఁడు. ఇతని ప్రతిభ ఒక్క కావ్యమార్గముననే కాదు; శాస్త్రమార్గములలోఁ గూడ సాగి గొప్ప అనుభూతులు గడించి కాకలు దీరినది. కావుననే ఇతనిది సహజము.

పోతన పుట్టిన దొక సామాన్యకుటుంబమైనను జీవితపరమార్థమును గ్రహించి, ప్రశాంత జీవనమును సాగింప నిశ్చయించుకొనిన దృఢసంకల్పుఁడు. పొలము దున్ని అందువచ్చు ఫలితముచేఁ దన జీవయాత్ర సాగించి అమూల్యకాలమును గ్రంథరచన చేయుచు గడపిన కర్మవీరుఁ డితఁడు. ఇతఁడాంధ్రుల కొసఁగిన 'మహాభాగవతము' సారస్వతాకాశమున వెల్గెడు మహాద్భుత తేజోరత్నము. పోతనవంటి రససిద్ధులచే రూపొందింపఁబడిన ఈ గ్రంథము ఆంధ్రుల పాలిటిపెన్నిధి

మైనది. భాగవతములో నొక్కొక పద్యమును మధురభావఝురిని ఒలకఁబోయుచుండును. అందలి మధురభావములకు మురిసి శ్రీ జంధ్యాల పాపయ్యశాస్త్రిగారు

"ముద్దులు గాగ భాగవత
మున్ రచియించుచు పంచదారలో
ద్దితి వేమొ గంటము మ-
హాకవి శేఖర, మధ్య మధ్య - అ
ట్లద్దక వట్టి గంటమున
నట్టిటు గీచిన తాటియాకులో
బద్దెములందు - ఈ మధుర
భావము లెచ్చటనుండి వచ్చురా! ॥

అని పోతన పద్యమాధుర్యమును సొగసుగాఁ గీర్తించినారు.

భాగవతమునకు అధ్యాత్మసాధనలో మిగుల ప్రాధాన్యము గలదు. భారతీయులలో దానికున్న పలుకుబడి, మానవత్వమును ఉన్నత దృక్పథములో నడిపింపఁగల స్వత్వము మరి యే గ్రంథమునకును లేదు. ఎందఱో భక్తులు భాగవతమును నిత్యపారాయణము చేయుచు, తాము తరించి యితరులను తరింపఁజేసినారు. భక్తిసంప్రదాయమునకు భాగవతము ఒక మూర్తిమంతమైన ఆకారము. భక్తిసామ్రాజ్యమున పట్టాభిషిక్తులగు భక్తాగ్రగణ్యుల పరమ పావనచరిత్రములు దానికి ఉదాహరణములు. అట్టి భాగవతగ్రంథము, శ్రీరామునే నమ్మి, తానుచేసెడి ప్రతికృత్యము తారకనాముని దయావిలాసమని భావించెడి పరమభక్త శిరోమణి పోతనవంటివాని చేతిలోఁబడి పునీతమైనది. తేటతెనుగు నుడికారముల నేర్చి కూర్చి, మధురాతిమధురము లగు భావముల విరజిమ్ముచు రసవత్పద్యజాలమును కుప్పించి తన జన్మను సార్థక మొనర్చుకొన్నాడు పోతన. శ్రీ జంధ్యాలవారు పోతనను పొగడుచు—

"కమ్మని తేటతెల్గు నుడి
కారము లేరిచికూర్చి చాకచ
క్యమ్ముగఁ గైతలల్లు మొన
గాండ్రు కవీశ్వరు లెంతమంది లో
కమ్మున లేరు - నీవలె నొ
కండును భక్తిరసామృతప్రవా
హమ్ముల కేత మెత్తిన మ
హాకవి యేడీ తెలుంగుగడ్డపై!!"

భక్తిరసామృతప్రవాహమున కేత మెత్తిన సార్థకకవి యని పోతనాఢ్యుని స్థాయిని గుర్తించినాడు.

గ్రంథము పరమపావనమైన భాగవతము. గ్రంథకర్త పరమభక్త శిరోమణి, మహనీయ గుణగరిష్ఠుఁడగు పోతన. ఇఁక ఆగ్రంథమెచ్చట నున్న నేమి? దాని ప్రభావము నలువైపుల ప్రసరింపకపోదు. దానినిఁ బాతాళమునఁ బాతిపెట్టినను సరే, పైకిరానీయక అడ్డినను సరే— అది పొక్కి బయలుపడక పోదు. "నహి కస్తూరికామోదః శపథేన నివార్యతే."

ఒకనాడు పోతనకు శ్రీరామచంద్రుఁడు సాక్షాత్కరించి తన నామాంకితముగా మహాభాగవతమును దెనిగింపుమని చెప్పి దీవించి అదృశ్యుఁడైనాడు. భగవదాజ్ఞను శిరసా వహించి పోతన—

"పలికెడిది భాగవతమట,
పలికించెడివాడు రామభద్రుండట, నే
పలికిన భవహర మగునట,
పలికెద, వేఱొండుగాథ పలుకగ నేలా?"

అని నిశ్చయించి భాగవతమును తెనిగించు తపశ్చర్యకుఁ బూనినాడు.

కల మెత్తి కవనము సాగించు ప్రతికవియు నిప్పచ్చరమున దొప్పఁదోగుచుండును. పోతన మిగుల పేదవాఁడు. అతని యింట నొకపూటకే గాని రెండవ పూటకుఁ జాలినంత సంభారము లేదు. వ్యవసాయ మతని కులవృత్తి. అందు వచ్చెడి ధాన్యపుగింజలు ఇంటి కేతెంచు నతిథుల మర్యాదలకే సరిపోవుచుండెను. వారి ఆదాయము పట్టుమని నోటికిని చేతికినిగూడ అందనిది. ఇంత దారిద్ర్యమనుభవించుచున్నను నతఁడు రాజాస్థానములకుఁ బోయిగాని, ధనికుల యిండ్లకుఁ బోయిగాని యెఱుఁగడు. భాగవతకవితను విని యానందించుటకు నతని యింటికి వచ్చిపోయెడివారిని ఒక్కకాసైన నడిగి యెఱుఁగడు.

పోతన బావమఱది శ్రీనాథకవి. శ్రీనాథుఁడా కాలమున రాజాస్థానములలోఁ బేరుమోసిన కవిసార్వభౌముఁడు. సంస్కృతాంధ్రములకు నతఁడు పెట్టినది భిక్షగా నాకాలమున నెగ్గుచుండెను. అతఁడు ముట్టినదంతయు ముత్తెములు, పట్టినదంతయు బంగారము నగుచుండెను. శ్రీనాథుఁ డొకనాఁడు పోతనను జూడవచ్చెను. తనకుఁగల వైభవమంతయు బావయగు పోతనకుఁ జూపి, యతనిలో నసూయను రేపి అతనికిఁగూడ రాజాశ్రయమును గల్పింపవలె నని శ్రీనాథుని సంకల్పము. పోతనకూడ రాజులచేఁ దనవలెనే గౌరవింపఁబడుచు నఖండవైభవము ననుభవింపవలె నని శ్రీనాథుని భావము. కావున శ్రీనాథుఁడు పదార్గురు బోయీల పల్లకిలో వచ్చెను.

పోతన పొలము వ్యవహారము గమనించుచు చేని గట్టుపైఁ గూర్చుండియుండ శ్రీనాథుఁడతనిని సమీపించి 'హాలికులకుఁ గుశలమేనా?' యని ప్రశ్నించెను. పోతన కొంచెమైనను గోపింపఁడాయెను. అతఁడు శ్రీనాథునితో—

"బాల రసాల సాల నవ
పల్లవకోమల కావ్యకన్యకం
గూళల కిచ్చి యప్పడుపుఁ
గూడు భుజించుటకన్న సత్కవుల్
హాలికు లైననేమి, గహ
నాంతరసీమలఁ గందమూలకౌ
ద్దాలికులైన నేమి, నిజ
దారసుతోదరపోషణార్థమై?"

అని చెప్పి యెత్తి పొడిచెను. ఇది విని శ్రీనాథుఁడు వేళాకోళము మానెను. పోతన శ్రీనాథు నాదరించి యింటికిఁ గొనిపోయెను.

ఇంట మధ్యాహ్నభోజన మైన తరువాత శ్రీనాథుఁడును, పోతనయు నిష్టాగోష్ఠి నుండిరి. పోతన తన భాగవతములోని మధుర ఘట్టములను చదివి వినిపించెను. శ్రీనాథుఁడు పోతన కవితాసంపద కలరి బావనుచూచి "బావా, ఇంతటి కవితాసంపద యుండియు నిన్ను దారిద్ర్యము పీడకున్నది. ఈ దారిద్ర్యమును రూపుమాపగల దారి నీకింకను గోచరించినట్లులేదు. భారతావనిలో గణింపఁదగ మహాపండితులలో నొకఁడవై, వాక్సిద్ధిగల మహాకవివినీవు. నాకుఁ గర్ణాటక్షితిపాలురకడ మంచి పలుకుబడి యున్నది. నీకు నే నన్నివిధముల సహాయుఁడనై యుండఁగలను. నీ విప్పుడు తెనిగించుచున్న భాగవతమును కర్ణాటక్షితిపాలుర కంకితముచేసి వారివలన మహోన్నత సత్కారముల నందరాదా? వలయునన్న ముందే నీకన్ని యేర్పాట్లను గావింతు" ననెను.

పోతన దాని కేమియుఁ బ్రత్యుత్తరమీయలేదు. అతఁ డాలోచనా నిమగ్నుఁ డయ్యెను. శ్రీనాథుని యోచనయు నొకవిధముగాఁజూడ

సమంజసమై యున్నది. రాజాశ్రయము దొరకెనా, తన దారిద్ర్యము పటాపంచలగును. శ్రీనాథునివలెనే తానును ఎనలేని భోగము లనుభవింపవచ్చును కాని...

తెంపులేని యాలోచనలోఁబడి పోతన కొట్టిమిట్టాడుచుండెను. శ్రీనాథుఁ డతని మౌనము నంగీకారముగ గ్రహించి బావగారికడ సెలవు గైకొని వెడలిపోయెను.

భగవత్ప్రేరణచే వ్రాయఁబడిన పవిత్ర గ్రంథమును నరాంకిత మొనర్చుటయా? అందులో భాగవతమువంటి పునీతగ్రంథమును భగవంతునకంకిత మీయక ఇతరుల కిచ్చుట పాడియా? మఱే గ్రంథమైనను లెక్కలేదు. అతని కేమియుఁ బాలు పోలేదు. శ్రీనాథుఁ డొకవేళ ఏరాజునైనను అంకితమునకుఁ బ్రోత్సహించి పంపిన నెట్లు? అప్పుడు తానేమిచేయఁ గలఁడు? వద్దని ముందుగ నొక్కమాటయైనను చెప్పలేదే! మౌన మంగీకారముగా గ్రహించిన నేమగును?

పోతన ఈ దిగులుతో పూజాగృహమున కేగి శ్రీరామసన్నిధిని దైవమునే నమ్మి దైవధ్యానమునకు పూనెను. కాని మనసు ధ్యానమున లగ్నము కాలేదు. అనాలోచితముగాఁ దాను గావించిన పనికిఁ దన్ను నిందించుకొనుచుండెను. కంట నీరు గ్రమ్మెను. అతని యెదుటఁగూడ అశ్రుసంసిక్తనయన • యగు సరస్వతి సాక్షాత్కరించెను. అదిచూచి పోతన మిగుల కలఁత చెందెను. సరస్వతి కంట కన్నీ రేల? తాను గావింపనెంచిన యకృత్యమునకు సరస్వతి కంట తడి పెట్టెనా? అవును. అతఁడు సరస్వతికి ప్రణమిల్లి ఆమెను బుజ్జగించుచు—

"కాటుకకంటి నీరు చను
గట్టుపయిం బడ నేల యేడ్చెదో
కైటభ దైత్య మర్దనుని
గాదిలికోడల, యో మదంబ, యో
హాటకగర్భురాణి, నిను
నాఁకటికై కొనిపోయి యల్ల క
ర్ణాటకిరాత కీచకుల
కమ్మఁ ద్రిశుద్ధిగ నమ్ము భారతీ!!"

పరమపవిత్ర భాగవతగ్రంథము కర్ణాట కిరాతుల కంకిత మీయనని చెప్పి తన నిశ్చయమును విన్నవించి యామె దుఃఖమును పోగొట్టెను.

అన్నట్లుగా శ్రీనాథుఁడు సర్వజ్ఞ బిరుదాంకితుఁడగు సింగభూపాలునికడ కేగి భాగవత గ్రంథము నంకితమిచ్చు విషయమును ప్రస్తావించెను. సింగభూపాలుఁడు గొప్ప విద్వత్కవి కూడ. అతఁడు సంస్కృతభాషలో 'రసార్ణవ సుధాకర' మను గొప్ప అలంకార గ్రంథమును రచించెను. అది మిగుల ప్రామాణిక గ్రంథములలో నొకటి. పోతన భాగవతము నంకితము గొనుట కాతఁ డెంతయో సంబరపడెను. సర్వజ్ఞసింగభూపాలుఁడు తగువైభవముతోఁ గదలివచ్చి భాగవతము నంకితమిమ్మని పోతన నడిగెను. పోతన తన నిరాకరణ సంకల్పమును వినయపూర్వకముగ మనవి చేసెను. రాజది విని ఆగ్రహోదగ్రుఁడై దానిని మిగుల అవమానకర విషయముగ భావించి పోతనను బలవంతపఱుప సైన్యముల నియోగించెను. భగవంతుఁడు యజ్ఞవరాహరూపియై వచ్చి సైన్యముల రూపుమాపెను. సర్వజ్ఞ సింగభూపాలుఁడు పోతనకాళ్ళపైఁ బడి తన్ను క్షమింపవేడెను. పోతన భగవల్లీలల కెంతయు నలరి అతనిని క్షమించెను.

పోతనామాత్యుఁ డిట్లు తన్ను వలచివచ్చిన రాజాశ్రయమును తిరస్కరించెను. మహాకవులు వశ్యవాక్కులు. భగవంతుఁడు వారి నెల్ల వేళల వేయికన్నులఁగాపాడుచుండును. వారికి రాజుల నిగ్రహానుగ్రహములతోఁ బనిలేదు. లోకమునకు, లోకులకు వారు పెట్టిన భిక్ష శ్రీరామరక్ష. పోతన రచియించిన శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము ఆంధ్రావనిలో నిత్యపారాయణ గ్రంథము. మృదు మధురమైన శైలిలో ఉత్కంఠను రగుల్కొల్పు కమనీయ భావజాలముతో నొప్పు నీ గ్రంథరాజము ఆంధ్రుల పాలిటి కల్పవృక్షమై అలరారుచున్నది. శ్రీ పాపయ్యశాస్త్రిగారు భావుక మూర్తి యగు పోతన దీక్షను ప్రశంసించుచు—

"గంటలు గట్టుకొంటి వట
గా విటగాండ్రను బోలునట్టి యీ
కుంటి కురూపి భూపతుల
కుం గవితాసతి నీయ" నంచు – ఆ
పంట వలంతి యల్లునికె
భాగవతమ్మును ధారవోసి ని
ష్కంటక వృత్తికై నడుము
గట్టితి వెంతటి పుణ్యమూర్తివో!!"

తన భక్తిని ప్రకటించినాఁడు. పోతన యెంతయో పుణ్యమూర్తి. గొప్ప సారస్వత ఖండములను ఆంధ్రుల కందించిన సారస్వత స్రష్ట.

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస విలాసము

మూలమ్ :
శ్రీశ్రీ చిద్ఘనానందగిరిస్వాములవారు

తాత్పర్యకాదంబిని :
శ్రీ శ్రీధరబాబు

(జూన్ సంచిక తరువాయి)

44. భగవత్యమ్బ చాయాత
సుప్రభాత మఖిలేశ్వరి ।
దర్శనం త్వవ నాభూన్మే
మూర్ఖస్యాజ్ఞస్య తే శిశోః ॥

భగవతీ, అంబా, మరల ప్రభాతమైనది. మూర్ఖుడను, అజ్ఞానినగు ఈబిడ్డకు నీదర్శనము లభింపలేదు.

45. అహో గచ్ఛతి సూర్యో உయం
పశ్చిమాం బోనిధిం శివే ।
సాయన్తనః సమాయాతి
దర్శనం త్వవ నో లభే ॥

సూర్యుడు పశ్చిమసముద్రమున గ్రుంకుచున్నాడు. సాయంతన మాసన్నమైనది. ఇంకను నీదర్శనము కాలేదు.

46. అహో గత శ్చలః కాలః
ప్రత్యాయతి కదాపి న ।
ఆయూ రన్ధ్రఘటా న్నీరం
యథా గచ్ఛతిగచ్ఛతి ॥

అంబా, చంచలస్వభావయగు కాలము దొరలిపోవుచున్నది. మరల ఎప్పుడును తిరిగి రాదు. ఆయువన్నదో రంధ్రమున్న కుండలోని నీటివలె తరిగిపోవుచున్నది.

47. చంద్రో ఒపుష్ణాయతే మాతః
ఫణిభూషణ మణ్డనః।
మామ్ప్రి త్యమ్ప తథా వాయు
ర్గఙ్గాశీకర శీతలః॥

ఫణిభూషణాలంకారుడగు చంద్రుడు వేడిని పుట్టించుచున్నాడు. అట్లే గంగాశీకరశీతలమగు వాయువుకూడ నాకు చల్లదనమును ప్రసాదించుట లేదు.

48. ఇదం శరీర మ్భారో మే
జాతో మాత స్త వామ్బికే।
దర్శనేన వినా దేవి
బ్రహ్మవిద్యా రహస్యవా॥

అమ్మా, బ్రహ్మవిద్యారహస్యము బోధపడని, నీదర్శనములభింపని ఈజన్మ నిరర్థకము. కాన ఈశరీరము నాకు భారమనిపించుచున్నది.

49. క్రోశయానః స పుణ్యాత్మా
మూర్ఛా మా పైవ మేకదా।
యథా లోహోఽగ్నిత ప్తః స్యా
త్తథాభూ త్త త్కలేబరమ్॥

ఒకనా డిట్లు విలపించుచు ఆపుణ్యాత్ముడు మూర్ఛిల్లినాడు. లోహమగ్నితప్తమైనరీతిగా అతని శరీరము భగవద్విరహముచే తపించినది.

50. తీవ్రతీవ్రతరో భక్తో
రామకృష్ణ పరా త్మవాన్।
శయానో మూర్ఛయా త్రీణి
దినా న్యనయ దు త్తమః॥

పరతత్త్వ సంలగ్నమనస్కుడును, తీవ్రభక్తి సంపన్నుడు అగు రామకృష్ణుడు మూర్ఛితుడు కాగా మూడునాళ్ళు గడచిపోయినవి.

51. త న్తదా వసనాచ్ఛాద్య
జహ్నూత్వా నీత్వా చ స్వర్ణదీమ్।
అస్నాపయ ద్యతిః కశ్చి
న్మూర్ఛా శాంతి రభూ త్తతః॥

ఆమూర్ఛలో ఎవరో ఒకయతీశ్వరుడు అతని యొడలికి బట్టలు చుట్టి, వియన్నదికి గొనిపోయి, స్నానము చేయింపగా మూర్ఛనుండి తెప్పరిల్లెను.

52. ఏవం త్రింశ ద్దినాని స
వ్యతిచక్రామ నిద్రయా।
విరహీ రామకృష్ణ స్తు
వినానేత్ర నిమీలనమ్॥

ఈవిధముగా ముప్పదిదినములు నిద్రారహితుడై రామకృష్ణుడు తెప్పవ్రాల్చకగడిపినాడు.

(సశేషము)

వార్తలు, విశేషాలు

శ్రీవివేకానందస్వామి శతతమజయంతి మహోత్సవములు

గ్వాలియరు

గ్వాలియరు రామకృష్ణాశ్రమమున 1963 జనవరి 17-వ తేదీనాడు పూజతో భజనలతో కీర్తనలతో ఆరాత్రికములతో శ్రీవివేకానంద స్వాముల శతతమజయంతి ప్రారంభింపబడినది. సుమారు 400 దరిద్రనారాయణులకు అన్న సంతర్పణకావింపబడినది. నాటి సాయంకాలమే పౌరమహాసభయు కూడినది. మార్చి నెల 31-వ తేదీనాడును, ఏప్రిలు నెల 2-వ తేదీ

నుండి 7-వ తేదీవఱకును శ్రీసత్స్వరూపానంద స్వామి వివిధవిషయములనుగూర్చి ఉపన్యసించినారు.

బెంగుళూరు

1963 ఏప్రిలు 28-వ తేదీనాడు శ్రీయతీశ్వరానందస్వామి బెంగుళూరి శ్రీరామకృష్ణాశ్రమమున వివేకానందశతజయంతి "మెమోరియలుహాలుకు" పునాదివేసినారు. ముఖ్యకార్యక్రమము మే 8-వ తేదీనాడు ప్రారంభమైనది. ప్రారంభమంగళోపన్యాసము 12-వ తేదీనాడును, పరిసమాప్తి మంగళోపన్యాసమును 18-వ తేదీనాడును శ్రీయతీశ్వరానందస్వాములే కావించిరి. మొత్తము 11 సాయంసమావేశములును, 5 ప్రాతస్సమావేశములును జరిగినవి. సన్న్యాసులు కవులు విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులు వేదాంతులు పెక్కండ్రు పాల్గొనిరి. ఆయాసమయములకు అనురూపములైన వేదపారాయణములు కార్యక్రమగాంభీర్యమును హెచ్చించినవి. స్వామిజీ జీవితోపదేశములనుగూర్చి ఉపన్యాసములకదంబము గానవినోదములు నాటకప్రదర్శనములు పౌరమహాజన సమావేశములు, భజనలు — ఇవి కార్యక్రమములో ప్రాముఖ్యమువహించినవి. శిశువులదినమని యొకటియు, మహిళలదినమని యొకటియు ప్రత్యేకముగ కొనియాడబడినవి.

౧

1963 జనవరి 17-వ తేదీనాడు న్యూ రామకృష్ణమిషను విడిదిలో ఉషఃకీర్తన మంగళారాత్రిక వేదపారాయణ పూజా—ప్రసాద వినిమయాలతో శ్రీవివేకానందస్వాముల శతతమజయంతి మహోత్సవము పాటింపబడినది. నాటిసాయంకాలము రామ్లీలామైదానమున జరిగిన పౌరమహాసభకార్యక్రమ నివేదిక శ్రీ రామకృష్ణప్రభ ఫిబ్రవరి సంచికలో వెలువడినది. ఇంగ్లీషు, గీర్వాణ, హిందీ, బెంగాలీ, పంజాబీ, తమిళ—భాషలలో గ్రంథభాగములు వల్లించు పోటీలును ఆంగ్లభాషలో వక్తృత్వపు పోటీలును స్కూలు కాలేజీ విద్యార్థులకు ఫిబ్రవరి 1-వ తేదీనుండి 10-వ తేదీవఱకు జరుపబడినవి. 3,224 అభ్యర్థులు పాల్గొనిరి. వివిధవైఖరులలో శ్రీ వివేకానందస్వాముల ఫోటోలును ఆయన దివ్యవాణినుండి ఉద్ధారములును ప్రదర్శింపబడినవి. రామకృష్ణ మిషను విడిదిలో ఫిబ్రవరి 3-వ తేదీనాడు జరిగిన పౌరమహాసభకు శ్రీజవహర్లాల్నెహ్రూగారు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీస్వాహానంద, భక్తానంద స్వాములును ఢిల్లీకాలేజీ ప్రిన్సిపాలు బెగ్గుగారును, రైల్వేబోర్డు మాజీ చేర్మెన్‌గారగు సర్దారుబహదూర్ కర్నైలు సింగుగారును ఉపన్యసించిరి.

శ్రీనెహ్రూగారి అధ్యక్షోపన్యాస సంక్షేపము:—ప్రజలు శ్రీవివేకానందస్వాముల బోధనల ననుసరింపవలెను. మానవుల డెందములలో భయమును నిర్మూలింపవలెను. దేశీయ జీవిత వివిధరంగములలో ఉన్న దౌర్బల్యములను తులిపివేయుటకు శ్రీవివేకానందస్వామి పోరాడెను. పిల్లలకేమి యువకులకేమి ఏకైకాదర్శముగ పేర్కొనదగినవాడు శ్రీ వివేకానందస్వామి అని నాయభిప్రాయము. శ్రీవివేకానందస్వామి నలువదవయేటనే మరణించినను చరిత్రయందు ఆయన గాఢముద్రను ఏర్పఱచినాడు. స్వామి వ్యక్తిమహిమ అద్వితీయము. మన ప్రాచీన విజ్ఞానమునకును నేటి జీవితమునకును ఆయన చక్కని సమన్వయము కుదిర్చి

నాడు. సనాతనలక్ష్యములకు నిత్యనూతనము లైన మెఱుగులుదిద్దినాడు.

ఫిబ్రవరి 10-వ తేదీనాడు విద్యార్థుల సమావేశమునకు శాస్త్రపరిశోధనా విజ్ఞానశాఖకు కేంద్రమంత్రియైన ప్రొఫెసరు హుమయూను కబీరు అధ్యక్షతవహించి పోటీలలో పాల్గొన్న విద్యార్థుల నభినందించి నెగ్గినట్టి 468 అభ్యర్థులకు బహుమతులిచ్చిరి.

గుంటూరు

ఫ్రెండ్స్ రిక్రియేషన్ క్లబ్ ఆధ్వర్యాన 21-4-1963 న శ్రీస్వామి వివేకానందశత జయంత్యుత్సవము క్లబ్ ఆవరణలో జరిగెను. ఈసభకు శ్రీ తెల్లాకుల కోటీశ్వరరావు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీగుడివాడ హనుమంతరావు స్వాగతము చెప్పారు. శ్రీ నేరేళ్ల తాండవ కృష్ణమూర్తి ప్రార్థనచేసెను. శ్రీ గుడివాడ వేంకట గోపాలకృష్ణమూర్తి బహూకరించిన శ్రీ వివేకానంద చిత్రపటమును శ్రీ మన్నవ గిరిధరరావు, ఎం. ఏ, ఆవిష్కరించెను. గుంటూరు హిందూకళాశాల ఉపన్యాసకులు శ్రీ అమరేంద్ర, శ్రీ పిల్లలమఱ్ఱి వేంకటహనుమంత రావు, ఎం.ఏ., శ్రీ వై.యస్. ఆర్. చంద్రన్, ఎం. ఏ., ఎల్ ఎల్ బి, మొదలగువారు ప్రసంగించిరి. పెద్దలు పంపిన సందేశములను శ్రీ యన్.టి. కృష్ణమూర్తి చదివెను. హిందూ కాలేజి మల్టిపర్పసు స్కూలులో, స్కూలు పీపుల్‌లీడర్ శ్రీ ఎన్. వేంకటేశ్వరరావు శ్రీరామకృష్ణపరమహంస, వివేకానంద రచించిన 10 పుస్తకములును క్లబ్‌కు బహూకరించెను. శ్రీ నూనె. వేంకటేశ్వరరావు వందన సమర్పణచేశారు. శ్రీ జి. వి. జి. కృష్ణమూర్తి ఈ ఉత్సవకార్యక్రమాలన్నింటిపై పర్యవేక్షణ జరిపెను. అల్పాహారవిందు జరిగెను. సభానంతరము జనగణమన జాతీయగీతము పాడిరి.

శ్రీరామకృష్ణసేవాశ్రమము, చట్లతాండ్ర, టెక్కలి, శ్రీకాకుళం జిల్లా.

శ్రీరామకృష్ణ సేవాశ్రమ కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము 6-6-1963 తేదీని ఆశ్రమమునందు శ్రీభద్రాచలం రామమూర్తిగారి అధ్యక్షతను జరుపబడినది.

అధ్యక్షులు జ్ఞానయోగమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. తదుపరి కార్యదర్శి ఆశ్రమభవన నిర్మాణమునుగూర్చి యింతవరకును అయిన పనిని గూర్చి యింకను జరుగవలసిన పనిగూర్చి సభ్యులకు వివరములు తెలిపిరి. శ్రీరామకృష్ణ గ్రంథాలయము, ఆసుపత్రినిగూర్చి పైకప్పు వేయుటను శ్రీ బచ్చల సింహాచలంగారు పూర్తి చేయుటకు తమ సంసిద్ధతను తెలియపఱచిరి.

శ్రీఅట్టాడ కృష్ణమూర్తినాయుడు, బచ్చల సింహాచలం, లింగూడు కామరాజు, వాడరేవు కామన్న, వాడరేవు సింహాచలం. పెద్దపు సూర్యనారాయణగార్లను ఈ సంఘమునందు శాశ్వత సభ్యులుగ నమోదుచేయుచూ తీర్మానించడమైనది.

బృందావనం, హరిజనభక్తులు, చాట్ల చిన రామయ్యగార్లు దయతో ఇచ్చిన య 0.50 ట్లు భూమిని స్వీకరించుచు తీర్మానించడమైనది. ప్రధానకార్యదర్శి ప్రవేశపెట్టిన యింతవరకు అయిన జమాఖర్చులు ఆమోదించడమైనది.

గ్రంథపరిచయం

[సమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేవారు రెండేసి ప్రతులు పంపవలె అని మనవి]

శంకరగ్రంథ రత్నావళి

(ఆత్మజ్ఞానోపదేశవిధి, మాయావివరణము, ఉపదేశసాహస్రి పఞ్చీకరణము)

(పఞ్చీకరణవార్తికము - శ్రీ సురేశ్వరులు)

ద్వితీయ సంపుటము - అనువాదకులు : శతావధాని శ్రీ వేలూరి శివరామశాస్త్రిగారు. ప్రకాశకులు : సాధనగ్రంథమండలి, తెనాలి.
వెల : రూ. 4-00.

''రెండుబాసలకు మేమె కవీంద్రులమంచు'' మీసంమీద చేయివేసుకొని హుందాగా నుడివిన శ్రీతిరుపతి వెంకటకవుల శిష్యశిఖామణులలో శ్రేష్ఠులు శ్రీ శివరామశాస్త్రిగారు. గ్రాంథికవ్యావహారిక భాషలలో ఉదాత్తమైన శైలిలో వ్రాసిన వ్రాయగల వ్రాసే నిష్ణాతులు. ఈగ్రంథమునందు ఆదిశంకరభగవత్పాదాచార్యుల 'ఆత్మజ్ఞానోపదేశవిధి, మాయావివరణము, ఉపదేశసాహస్రి, పఞ్చీకరణము'— మున్నగు ప్రకరణములలోని ప్రతి సూత్రానికి చక్కని అర్థం, తాత్పర్యం (సంస్కృతంలో శంకరభగవత్పాదుల మూలవ్యాఖ్యానంతో) చక్కని సులభశైలిలో తెలుగు జిజ్ఞాసువుల కందించిన శ్రీ వేలూరి శివరామశాస్త్రులవారికి ధన్యవాదాలు.

అంతేగాక, ఈగ్రంథమున జగద్గురు శ్రీమచ్చన్ద్రశేఖరేన్ద్ర సరస్వతీస్వాముల శ్రీముఖము, జగద్గురు అభినవవిద్యాతీర్థ మహాస్వాములవారి ఆశీస్సులు, శ్రీగాయత్రీ పీఠాధిపతులు శ్రీ విద్యాశంకర భారతీస్వాముల శ్రీ శ్రీ నృసింహానందభారతీస్వాముల ఆశీస్సులు పొందుపరుపబడియున్నవి.

ఈగ్రంథము 325 పుటలతో ఆది శంకరభగవత్పాదుల ముఖచిత్రంతో ఒప్పారుతూంది.

అపవాద - వివరణ

మచ్చుకు శ్రీ శివరామశాస్త్రిగారి వివరణము క్రింద కొంత ఉదాహరింపబడినది:— పరికింపుడు. 'కారణంకంటె కార్యం వేరుగా ఉండదు' అనే ఎరుకచే ఆలిచిప్పకంటె వేరుగా వెండీ, తాడుకంటె వేరుగా పామూ లేనట్లే 'బ్రహ్మము కంటె వేరుగా ప్రపంచం లేదు' అనే నిషేధం అపవాద. 147 పుట.

ముముక్షుత్వం అంటే తనయిల్లు తగులబడిపోతూవుంటే తానే కాలిపోతున్న చందంగా వున్న యింటివాడు, ఆలుబిడ్డలను విడిచి తన బ్రతుకుతెరువే చూచుకొని బయటికి పరుగెత్తగోరినట్లు సంసారి సంసారతాపాన్ని పోగొట్టుకోడానికి ఏషణలన్నీ విడిచి బ్రహ్మతాదాత్మ్యం పొందగోరుతాడు. అట్టి తీవ్రేచ్ఛ. (ముముక్షు) 151 పుట.

పై విధంగా సులభమైన భాషలో భావం పొదిగించి మన కందించి అమూల్యమైనశోభను కూర్చారీ గ్రంథమునకు శ్రీ శివరామ శాస్త్రులుగారు.

ఇది ప్రతివారూ చదివితీరవలసిన గ్రంథరాజం. తెలుగున వెలువడిన శ్రీశంకరభగవత్పాదుల రచనలలో సులభశైలిలో ఇదే అగ్రగణ్యం అంటే అతిశయోక్తి కాదు.

—వేదం రామశాస్త్రి

OUR ENGLISH PUBLICATIONS

	Price. Rs.	nP.
Sri Ramakrishna the Great Master (2nd Edn.) (Calico)	25	00
" " (Morocco)	35	00
The Gospel of Sri Ramakrishna (3rd Edn.) (Calico)	20	00
" " (Morocco)	30	00
Ramakrishna: Prophet of New India	10	00
Sri Ramakrishna ..	1	50
Sayings of Sri Ramakrishna (9th Edn.)	5	00
Ramakrishna Upanishad (2nd Edn.)	1	00
Tales and Parables of Sri Ramakrishna (2nd Edn.)	2	50
The Ramakrishna Mission its ideals and activities (6th Edn.) ..	0	50
Sri Ramakrishna and His Mission (2nd Edn.)	0	62
The Master and the Disciple ..	2	00
Sri Ramakrishna and Sarada Devi	2	50
Holy Mother Sri Sarada Devi (Gambhiranandaji) (3rd Edn.) (Ordinary)	7	00
" " (Calico)	9	00
Sri Sarada Devi the Holy Mother (Tapasyanandaji) (Ordinary)	6	50
" " (Calico)	8	00
Inspired Talks (Swami Vivekananda) (8th Edn.) (Board)	2	00
" " (Calico)	3	00
Hinduism (6th Edn.) ..	1	00
Education (6th Edn.) ..	1	00
The Eternal Companion (3rd Edn.) (Ordinary)	2	25
" " (Calico)	3	25
For Thinkers on Education (Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Story of a Dedicated Life (Life of Swami Ramakrishnananda)	3	00
The Message of Eternal Wisdom (Swami Ramakrishnananda)	3	00
God and Divine Incarnations (Swami Ramakrishnananda)	2	25
The Ancient Quest (Swami Ramakrishnananda)	1	50
Sri Krishna, The Pastoral and King-maker (Swami Ramakrishnananda) (5th Edn.) ..	1	25
Life of Sri Ramanuja (Board) ..	4	00
" " (Cloth) ..	5	00
Isavasya Upanishad (7th Edn.) ..	0	75
Kena Upanishad (6th Edn.) ..	0	75
Katha Upanishad (9th Edn.) ..	1	50
Adventures in Religious Life (2nd Edn.) (Board)	4	00
(Cloth)	5	00

	Price. Rs.	nP.
Taittiriya Mantrakose ..	1	00
Prasna Upanishad (5th Edn.) ..	1	00
Mundaka Upanishad (6th Edn.) ..	1	00
Mandukya Upanishad (7th Edn.) ..	0	75
Taittiriya Upanishad (4th Edn.) ..	2	00
Aitareya Upanishad (3rd Edn.) ..	1	00
Svetasvatara Upanishad (3rd Edn.)	1	50
Chandogya Upanishad ..	8	00
Brihadaranyaka Upanishad (2nd Edn.)	7	50
Mahanarayanopanishad ..	5	00
Srimad-Bhagavad-Gita (Swami Vireswarananda, with Sridhara's Gloss) ..	7	00
Bhagavad-Gita: the Song of God (4th Edn.)	2	75
Upadeshasahasri (3rd Edn.) ..	3	50
Atmabodha (2nd Edn.) ..	4	00
Yatindramatadipika ..	5	00
Srimad Bhagavatam: The Wisdom of God (2nd Edn.) ..	3	50
Stotraratna (2nd Edn.) ..	0	75
Divine Life (4th Edn.) ..	3	00
Universal Prayers (5th Edn.) ..	2	25
Prince of Ayodhya (Ordinary)	3	00
" " (Calico)	4	50
Vedic Religion and Philosophy (4th Edn.)	2	50
Narada Bhakti Sutras (3rd Edn.) ..	3	00
Vakyavritti & Atmajnanopadeshavidhi (2nd Edn.) ..	1	00
Devi-Mahatmyam (Chandi) (2nd Edn.)	2	00
Saint Durga Charan Nag (3rd Edn.)	2	25
Thus Spake Sri Ramakrishna (7th Edn.)	0	40
Thus Spake Holy Mother (3rd Edn.)	0	40
Thus Spake Vivekananda (9th Edn.)	0	40
Thus Spake The Buddha (4th Edn.)	0	40
Thus Spake Sri Krishna (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake The Christ (3rd Edn.)	0	40
Thus Spake Prophet Muhammad (2nd Edn.)	0	40
Thus Spake Guru Nanak ..	0	40
Worship of Sri Ramakrishna ..	1	00
A Man of God (Ordinary)	3	00
" " (Calico)	4	00
Buddha and Our Heritage ..	0	40
Path to Perfection (7th Edn.) ..	0	40
Consolations (3rd Edn.) ..	0	31
Women of India (4th Edn.) ..	0	25
Spiritual Life ..	0	06
Path Beyond Sorrow ..	0	06

Please ask for the Detailed Catalogues of our Tamil and Telugu Books

SRI RAMAKRISHNA MATH, *Publication Dept.,* **MYLAPORE, MADRAS-4**

ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి

మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో అమలుపరచుతూన్న పథకాలలో నూటికి 80 వంతులకు పైగా దేశరక్షణకు సంబంధించినవే; తక్కిన పథకాలుకూడా పరోక్షముగా దేశరక్షణకు తోడ్పడుతూన్నవే.

పారిశ్రామికాభివృద్ధికి, దాని ద్వారా దేశరక్షణ శక్తిని మరింత పటిష్ఠవంతము చేయడానికి ప్రణాళిక ప్రగతి మరింత వేగవంతము చేయబడినది.

ఉక్కు, యంత్ర పరికరములు, ఖనిజములు, ముడి సరుకుల ఉత్పత్తి ఎక్కువ చేయబడింది. ఇంజనీరింగు, దానికి సంబంధించిన పరిశ్రమల శక్తి పూర్తిగా వినియోగింపబడుతుంది.

దేశరక్షణకు ప్రణాళికాబద్ధమైన అభివృద్ధి ముఖ్యాధారము. మరింత వేగముగాను, సమర్థతతోను ప్రణాళికను అమలుపరచినట్లైతే మన రక్షణ శక్తి పెరిగి దేశము పటిష్ఠవంతమౌతుంది.

దేశరక్షణకు

DA 63/F 4

దీక్షతో పనిచేయండి
దేశంశక్తి మీపైన ఆధారపడివుంది

సంపాదకులు : శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము,
శ్రీ. కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే ది జ్యూపిటర్ ప్రెస్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (మద్రాసు - 18) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ శుద్ధసత్త్వానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.